

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

1
2014

Litt av hvert
Kjekt å ha!
Leserbrev
Hva skjer?

HÆRENS BEFALSSKOLE

– samlet på Rena

Oberst Ingrid Gjerde

– TANKER OM KRIGSSKOLEN

FILMANMELDelse:

Last days of Rommel

BOING

Bygger om gamle F-16

FORSVARSMINISTERENS TALE

Oslo Militære Samfund

Kunnskap
er makt!

STORE FORDELER FOR DEG SOM SKAL TJENESTEGJØRE I UTLANDET.

BENYTT DENNE MULIGHETEN TIL Å FÅ EN FLOTT BMW TIL SPESIELT GUNSTIG PRIS.

NÅR DU TJENESTEGJØR UTE KAN DU BESTILLE NY BIL GJENNOM BMW DIPLOMATIC SALES FØR DU RETURNERER TIL NORGE. VI VIL ORDNE MED FORTOLLING OG REGISTRERING PÅ NORSKE SKILTET.

Kjøp ny BMW på diplomatbetingelser. Priser langt under ordinære taxfree-priser. For nærmere informasjon kontakt Bilia Stenshagen, BMW Diplomatic Sales ved:

Per Erik Funderud, e-post pef@bilia.no, tlf. 478 99 990.

3-SERIE TOURING
Pris fra € 21.200,-

5-SERIE TOURING
Pris fra € 29.100,-

X3
Pris fra € 24.100,-

X5
Pris fra € 36.700,-

BMW DIPLOMATIC SALES.
JOY KNOWS NO BORDER.

BMW EfficientDynamics
Mindre forbruk og utslipp. Mer kjøre glede.

Bilpris er eks. frakt og leveringsomkostninger.
Forbruk blandet kjøring alle modeller: 0,64–1,01 l/mil. CO₂-utslipp: 149–236 g/km.

Bilia Stenshagen Skøyen
Drammensveien 213, Oslo

Per Erik Funderud
E-post pef@bilia.no | Mobil 478 99 990

Nytt år og nye muligheter!

Dette begrepet betyr flere ting i 2014. For som dere kanskje allerede har sett, så har Offisersbladet fornyet seg litt inne i det nye året. Jeg har foretatt en fornying av forsiden, og alle de faste spaltene har fått noe av samme profil som BFO nå har på alle sine presentasjoner og brosjyrer. Dette for å skape en helhetlig profil. Bladet har også blitt litt brede i formatet, dette for å bedre lesbarheten og få bedre plass til bilder. Så har jeg også oppfordret alle som har nettbrett/lesebrett, om å laste ned Offisersbladets app. Den er gratis, og dere kan lese Offisersbladet med en flott bildekvalitet, og med en god lesefunksjon, der teksten er separert, og meget lesbar. Dessuten kan dere på denne måten ha deres eget Offisersbladet-kartotek. Alle utgavene for 2013 ligger tilgjengelige, og nye utgaver i 2014 blir lagt ut fortløpende.

Så til den andre saken som gjør dette til et nytt år, med nye muligheter. Vi har fått en ny Forsvarsminister og en ny Forsvarssjef. Begge har holdt sine taler i Oslo Militære

Samfund, og begge har fått ros for sin ærlighet og saklighet basert på dyp innsikt om Forsvaret. Dessuten ser det ut til at vi for første gang på lenge, har fått en politisk og militær ledelse som tilsynelatende tenker likt, og «spiller på samme lag»! For første gang på mange år, får vi faktisk høre at det mangler mye på at vi har et forsvar i full balanse. Begge roser personellet, og begge er ærlige nok til å innrømme at ikke alt er på plass i forhold til å ha et troverdig og effektivt territorial/terskelforsvar. Dette er nye toner, som etter min mening vil sørge for et løft for Forsvaret, redusere frustrasjon blant ansatte på alle nivåer, og stimulere til ytterligere innsats. La oss også håpe at Ine Eriksen Søreide klarer å sloss om kronene, og få økt forsvarsbudsjettet, og således få reddet et underfinansiert forsvar! Jeg tillater meg i den anledning å hevde at Luftforsvaret med dagens og fremtidens kostnader og voldsomme omstilling, med ditto kostnader, allerede er «konkurs».

Nå har jeg også opplevd at NOF truer med å melde meg til PFU (Pressens Faglige Utvalg), for mine uttalelser i forrige lederspalte. Til det kan jeg bare si at det får de bare gjøre. For Offisersbladet drives i motsetning til NOFs medlemsblad, etter redaktørplakaten, som den frie fagpresse, med en redaktørs frihet til også å hevde egne meninger. Mine utsagn i forrige leder var en ærlig tilbakemelding på hva jeg følte, men basert på fakta. Det vil si på tilbakemeldinger fra BFOs tillitsvalgte, og hva de opplever ute blant våre medlemmer. Ytringsfriheten står heldigvis fortsatt sterkt i Norge.

Da gjenstår det å se om vi litt lengre ut i 2014, for Forsvarets del, kan hente frem et gammelt og kjent utsagn «nu går alt så meget bedre!». La oss håpe det – det ser i alle fall lovende ut så langt!

Einar Holst Clausen

Redaktør Offisersbladet

1

februar 2014
årgang 67

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Eivind Røvde Solberg

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2PUNKT AS V/KARIN SMEDSRUD
Mobil: 98 20 54 16 karin@2punkt.no

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt@prikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvarets Mediesenter.

FORSIDE: Politiet Delta-styrke fra samøvelsen med Forsvarets Spesialstyrker under øvelse Gemini i 2013.

Foto: Forsvarets Mediesenter.

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 22. januar 2014

(Bekreftet opplag 2013: 10.350)

UTGIVELSESPLAN 2014:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
2 mars	28.02	14.03
3 mai	18.04	02.05
4 juni	30.05	13.06
5 august	08.08	22.08
6 oktober	03.10	17.10
7 desember	21.11	05.12

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Markedets mest knallfantastiske bilforsikring!

Det å skaffe seg bil behøver ikke bli så veldig dyrt. Som BFO-medlem under 30 år får du opptil 32 % rabatt på bilforsikringen.

Sjekk pris og bestill bilforsikring enkelt på **03100** og les mer på **gjensidige.no/ysknallstart**

kongsberg.com

Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) er et internasjonalt, kunnskapsbasert konsern med 7 259 ansatte i mer enn 25 land. Konsernet leverer høyteknologiske systemer og løsninger til kunder innen olje- og gassindustrien, handelsflåten, forsvar og romfart. KONGSBERG er notert på Oslo Børs og hadde driftsinntekter på 15,7 milliarder kroner i 2012.

MARKEDSFØRING LUFTVERN

KONGSBERG DEFENCE & AEROSPACE - KONGSBERG

Integrated Defence Systems (IDS) er en divisjon i **Kongsberg Defence & Aerospace**. Vi utvikler og leverer et av verdens mest avanserte luftvernssystemer. Våre kunder er hovedsakelig i det europeiske og amerikanske markedet og vi jobber tett sammen med flere store internasjonale selskaper.

På grunn av økende aktivitet søker vi 1-2 medarbeidere for markedsføring av luftvernssystemet NASAMS. Søkere må ha befalsutdannelse og faglig bakgrunn fra luftvernssystemet NASAMS.

Arbeidsoppgaver:

- Markedsføring av NASAMS
- Kundekontakt, presentasjoner og deltagelse på messer
- Jobbe i tilbudsteam med fokus på NASAMS systembeskrivelse. Intern og ekstern koordinering av tilbudsarbeid og koordinering med våre internasjonale samarbeidspartnere

Kvalifikasjoner og personlige egenskaper:

- Må ha befalsutdannelse, helst krigsskole, og inngående systemkunnskap om NASAMS
- Systematisk og målbevisst
- Lederegenskaper
- KonkurransEinstinkt
- Meget gode engelskspråklige ferdigheter, muntlig og skriftlig

Vi tilbyr:

- En utfordrende stilling i et internasjonalt konsern
- Sterkt faglig miljø
- Gode utviklingsmuligheter
- Konkurransedyktige betingelser
- Reising må påregnes

For mer informasjon om stillingen, kontakt Markedssjef, Hans Christian Hagen på mobil (+47) 900 45 712. Søknad sendes elektronisk på **kongsberg.com/careers** innen **20.02.14**. Ref.nr: **DA:18/13**.

FASTE SAKER:

Redaktøren: Nytt år og nye muligheter!	3
BFO leder:	22
Giv akt!	23
Hva skjer?	24
KAFO&BESO	36
Litt av hvert	38
Leserbrev	40
Kjekt å ha!	42
INTOPSKOKKEN	54
Tilbakeblikk	55
Internasjonale nyheter	58

ARTIKLER:

Hærens befalsskole samlet på Rena	6
Oberst Ingrid Gjerde – tanker om krigsskoleutdanningen	10
Nytt våpenmaterieell på vei inn 3	14
Cybermakt – nye utfordringer i ett nytt domene	16
Møt snarest!	18
Iskander-missiler til Kaliningrad	20
Da ti tusen nordmenn kapitulerte	44
Boing bygger om F-16	46
Klaseammunisjon ødelegges på løpende bånd	50
Ryggraden som forsvant	52
Filmanmeldelse: The last days of Rommel	56

HÆRENS BEFALSS

SAMLET PÅ RENA

Rena: I 2013 ble Hærens befalsskole (HBS) samlet på ett sted for første gang. De gamle befalsskolene ble nedlagt tidlig på 2000-tallet og ble erstattet av at bataljonene selv utdannet sine sersjanter i grunnleggende befalsutdanning (GBU).

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

-Men Hæren så behovet for en re-etablering av en samlende befalsskole som inkorporerer alle desentraliserte løsninger. I det nye skoleopplegget foregår det første skoleåret på Rena, det andre ved avdelingene. Modellen synes å ha slått godt an blant den norske ungdom, sier skolesjef, oberstløytnant Atle Molde.

Etter at nærmere 2.200 søkte på å bli opptatt på det første HBS-kullet i fjor, ble det plukket ut 234 kvalifiserte elever, derav 52 kvinner (22 prosent) Silingen foregikk på Kjevik som har et svært apparat til dette formålet, gjennom Forsvarets Opptak og Seleksjon. Foruten Hæren, selekterer Kjevik også for Sjø- og Luftforsvaret.

Skolesjefen fremholder at den solide søknadsmassen beviser at HBS er attraktiv.

DE BESTE

-Vi er ute etter de beste i hele befolkningen, uansett form og farge, gutt eller jente. Og vi lykkes i ambisjonene takket være meget god faglig støtte i Hærens senter for rekruttering og seleksjon på Krigsskolen. Den vet hvordan man skal få fatt i de beste. Den elev som uteksamineres som Nr 1, overrekkes HBSs sabel, sier han. Den henger på fremtredende plass på veggen bak skolesjefen. I tillegg har hvert våpen sin bestemannsutmerkelse.

Bruker dere fremstående norske soldatbragder - f.eks fra 2. verdenskrig eller fra Afghanistan, som inspirasjoner i undervisningen?

-Norsk historie er full av slike gode eksempler. Men jeg shopper fra mange epoker uten å konsentrere meg om EN. Året på HBS er krevende med våpenopplæring, stridsteknikk, sanitet, felttjeneste og feltøvelser, instruksjon, ledelse og trening. Målet er å få frem handlekraftige ledere.

Av de 234 er de fleste samlet i KP A, som er en operativ linje som utdanner sersjanter til alle bataljonene, pluss MP. Dette er den største enheten med 136 elever. KP B på Terningmoen har 26 elever som i sitt første år tilhører Befalsskolen før de går direkte til Krigsskolen for sin treårige officersutdannelse. KP C har en teknisk linje og en forvaltningslinje og er en videreføring av det som tidligere het Forsvarets Tekniske Befalsskole på Sessvollmoen.. Totalt har Befalsskolen ca. 500 elever, derav halvparten er under utdanning på skolen og den andre halvparten er i plikttjeneste ved avdelingene.

FELLES ORGANISASJONSKULTUR

Nytt av året er at KP A gjennomfører en fellesperiode på 9 måneder på Rena der fokus er på soldatferdigheter, lederskap og militær profesjonsforståelse. Ved at alle får 9 måneder infanteriutdanning som soldat, instruktør og lagfører, bygges det en felles organisasjonskultur. Samtlige elever blir fulgt opp av en veileder. Når de første 9 måneder er tilbakelagt har de valgt våpentjenestested og går til våpenskolene på Rena. Der tilbringer de sine siste tre måneder. Våpenskolene står for mesteparten av utdanningen og gir elevene de mest oppdaterte kunnskapene fra faget. Fagbataljonene støtter dessuten våpenskolene.

DA HAR DE VALGET MELLOM FØLGENDE VÅPEN OG LINJER:

- Infanteri og Kavaleri
- Gevær
- VK CV 90
- VK Leopard
- Patrulje
- Ingeniør
- Sanitet
- Logistikk
- Forsyning
- Transport
- Militærpoliti
- Samband
- Telesystem
- Kommandoplass

I tillegg utdannes ytterligere to kategorier sersjanter gjennom Grunnleggende Befalskurs. Dette dreier seg for det første om grunnleggende befalsutdanning for FSK (Forsvarets spesialkommando), dernest for grenaderer. I denne kategorien får ca. 50 elever befalsutdanning per år. Molde karakteriserer grenaderer som en kosteffektiv kategori å utdanne. De kan utrolig mye om Forsvaret, har fått smaken på livet der og mange har kampfaring. Nå får de tilleggsgutdanning i ledelsesfag slik at de kan lede hel-vervede eller del-vervede soldater direkte.

- Når vi gir befalsutdanning til grenaderer er det trolig at de vil stå desto lenger i Hæren, slår han fast.

Molde stikker ikke under en stol at de nye fagplaner og gjennomføringen av dem ble mer krevende enn ventet. Det ble jobbet knallhardt fra starten og det kreves småjusteringer etter det første undervisningsåret.

MILITÆR LEDELSE

Molde fremhever: På HBS går ikke tiden med til å lese tykke teoretiske verker om militær ledelse. Vi leder! Også når man møter litt motstand. Da er man skikket for stillingen.

Og hva praktisk ledelse er har hovedinstruktør, major Trygve Irgens ingen problemer med å definere:

-Bærebjelken for ledelse i Forsvaret er kort og konsist: Løs oppdraget. Ta vare på dine soldater. Gå foran som et godt eksempel!

Skolesjef oblt. Atle Molde (til v.) og hovedinstruktør, major Trygve Irgens.

Befalselevne gis tilbakemelding og instruksjoner underveis.

HER SKAPES NORGES NYE MILITÆRE LEDERE

Rebecca Anabtawi sikter seg inn til å bli veldig god til å skyte med kanoner.

Midt inne i utklekkingsredet for Norges nye militære ledere på Hærens befalsskole på Rena treffer Offisersbladet et lag befalsskoleelever som øver stridsteknikk i et skogholt. Lavmelte kommandoer høres, noen elever ligger langflate i snøen og sikter inn våpnene. En annen kompakt gruppe flokker seg om lagføreren.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Jeg ber om at en lovende elev skilles ut. Valget er tydeligvis ikke vanskelig. På no time står unge Rebecca Anabtawi foran meg. En liten skikkelse, 21 år, blå øyne, og godt beskyttet av hjelm og solid vinteruniform som er påheftet diverse svulmende lommer og patrontasker. HKen i armkroken. Det

lyser innsatsvilje av henne. Hun står for en støyt.

Hun er en av de 52 unge kvinner blant de 234 befalsskoleelever som i august 2013 ble tatt opp på det første kullet i grunnleggende befalsutdanning på den reetablerte Hærens befalsskole. Hun gjennomførte førstegangstjenesten i 2011 og sier at de første månedene på HBS har vært en bratt læringskurve for henne. Hun er fornøyd med at alle gjennomgår den samme 9 måneders infanteriutdanning før man velger retning. Midt i dette løpet føler hun at hun har lært mye – for eksempel militær ledelse og å skyte med gevær.

LEDET GARDEREKRUTTER

-Jeg har ikke alltid likt å lede, men alle kan bli det hvis de jobber for det. Og her har vi mulighetene. Alle befalelevene leder hverandre etter tur og vi får kontinuerlige tilbakemeldinger. Kanskje det mest spennende var at jeg i en liten uke var lagfører for en håndfull garderekrutter i MOBO-byen (Militære operasjoner i bebygd område) på Rødsmoen.

Hvordan likte du oppdraget?

-.Jeg ble mer selvsikker av å lede garde-rekruttene! Det var masse å passe på for at de skulle gjøre det de skulle. Men jeg var kanskje litt "snill". Neste gang skal jeg iallfall ikke være det. Jeg kan ikke forvente at rekruttene kan alt.

Skiller noen av befalelevene seg ut som ledere allerede?

-.Ja. Enkelte har allerede markert seg klart. Og jeg prøver også så godt jeg kan, smiler Rebecca Anabtawi, som får sersjantvinklene i slutten av juni. Da fortsetter hun over på pliktåret.

Hun har allerede valgt artilleri som satsingsområde og ser for seg en jobb som kanonkommandør, evtl. på bombekaster etter at hun har vært gjennom tre måneder på Artilleriskolen.

OBERST INGRID GJERDE – TANKER OM KRIGSSKOLE

Ingrid Gjerde har brutt mange barrierer i sin karriere. Hun ble den første kvinnelige Gardesjef, den første kvinnelige Nasjonal Contingent Commander i Afghanistan, og nå den første kvinnelige sjef for Krigsskolen.

Krigsskolesjefen er opptatt av å ivareta sitt personell. Her i samtale med BFOs OTV Tor Gunnar Framnes og leder BFOs KAFO på Linderud, kadett Christoffer Mevik.

Einar Holst Clausen

Oberst Ingrid Gjerde har en meget variert tjeneste som sjef på de fleste nivåer. I tillegg til sivil og militær utdanning som de færreste kan pryde seg med. I sommer kom hun hjem etter fullført Army War College i USA, rett til stillingen som sjef for den tradisjonsrike Krigsskolen. Officersbladet har spurt Krigsskolesjefen noen spørsmål for å klargjøre for oss hvordan Krigsskolen og utdanningsmodellen er i 2014.

Hvordan formes kadettene i løpet av utdanningen på Krigsskolen?

Krigsskolen er en profesjonsutdanning, og jeg er veldig opptatt av at all aktivitet ved skolen skal bidra til at vi utdanner solide utøvere av den militære profesjon. Det innebærer at kadettene skal forstå det særskilte samfunnsansvar vi har som offiserer i bruk av legitim makt for å beskytte den norske befolkningen. Det er et alvorlig ansvar, som er mer krevende enn tilfellet er for de aller fleste yrkesgrupper. I ytterste forstand må vi som offiserer være forberedt på å ta liv - og å ofre eget liv. Den militære profesjonen innebærer også at offiserene har en særskilt ekspertise, nemlig det å planlegge og gjennomføre operasjoner. Vi skal kunne løse alt fra høyintensitets krigsoppdrag til humanitære

operasjoner eller nasjonal krisehåndtering. Den siste hoveddelen av vår profesjon innebærer at vi må bygge en sterk felles identitet og et samhold, som gir den enkelte offiser den styrke og trygghet som kreves for å løse de mest krevende oppdrag.

Jeg er ydmyk overfor den oppgaven jeg har for å gi våre kadetter det fundament som skal sikre at de er i stand til å løse sine oppgaver som hæroffiserer i årene som kommer. Vi har sett hvordan konflikt og krig har overrasket oss både i tid, omfang og karakter. Det eneste vi kan si sikkert om fremtiden er at den er uforutsigbar. Det innebærer at norske offiserer må være forberedt på møtet med situasjoner som skiller seg fra de de har møtt før.

Hvordan er balansen mellom teori og praksis for kadettene?

Jeg tror det er svært viktig å bygge et solid faglig fundament i taktikk og operasjoner, historie, sikkerhetspolitikk, interkulturell kommunikasjon, realfag, språk, militær idrett og andre fagfelt. Hovedfokus i utdanningen er imidlertid lederutviklingen. Vi skal bygge solide offiserer, som baserer sitt lederskap på sunne verdier og er i stand til å skape god avdelingskultur der de skal virke. Vi legger stor vekt på å bygge intellekt og karakter. Intellektet skal sørge for at våre offiserer er kritisk og kreativt

Oberst Ingrid Gjerde som National Contingent Commander (NCC) i Afghanistan.

tenkende og foretar fornuftige vurderinger, mens karakteren skal gi oss tryggheten og den mentale og fysiske robustheten til å gjøre jobben. Fortsatt er utdanningen ved Krigsskolen unik når det gjelder lederutvikling både grunnet de ressursene vi bruker på den enkelte og den praksisen kadettene gis underveis. De aller fleste kadettene kommer jo også med en god porsjon erfaring med å lede allerede når de starter sin bachelorutdanning, noe som betyr mye både i teoristudier, diskusjoner og praksis.

Hvordan føles det å være Krigsskolesjef?

Det oppleves som svært meningsfylt å være sjef for Krigsskolen. Jeg gleder meg hver eneste dag til å gå på jobb, ikke minst til den delen av jobben hvor jeg er sammen med kadettene. Jeg har et svært godt inntrykk av samtlige av kullene. Dagens kadetter fremstår som seriøse, positive og reflekterte. De er samtidig konstruktivt kritiske og utfordrer stadig med gode spørsmål. Jeg er helt sikker på at 12 år i Afghanistan har

UTDANNINGEN

bidratt til at dagens hæroffiserer bedre forstår alvoret i vår profesjon enn en del av oss gjorde da jeg selv var kadett for noen og 20 år siden. Dette preger krigsskoleutdanningen, og gjør at både kadetter og instruktører er svært seriøse i sin tilnærming til fagene. Vi har også en fantastisk gjeng med instruktører, veiledere og andre ansatte ved skolen. Jeg er imponert over deres engasjement for sine oppgaver. Vi er inne i en krevende omstilling med ny skolemodell, noe som har medført mye ekstra arbeid en viss usikkerhet for mange. Det er interessant å se hvilket apparat som må til for å gi kadettene den kvaliteten på utdanningen de fortjener og Hæren har behov for.

Krigsskolen ansvarsområde er utvidet – hvordan?

I august ble Hærens Befalsskole lagt under Krigsskolen. Dette synes jeg er fornuftig. Vi får en rød tråd gjennom Hærens utdanningssøyle, og det er vi alle tjent med. Befalsskolen er grunnutdanningen med

sterkt fokus på det militære håndverket og lederskap, mens Krigsskolen er en mer akademisk utdanning, dog med like stor grad av praksis som tidligere. Under Krigsskolen ligger også Hærens Seleksjons- og Rekrutteringssenter. Slik sikrer vi god koordinering og felles faglig fundament for rekruttering, seleksjon og utdanning.

Hæren har sett et behov for en videre-utdanning for vårt avdelingsbefal. Derfor er det besluttet å gjennomføre et kursløp for dette personellet på Krigsskolen fra våren 2014. Denne utdanningen er også rettet mot en fremtidig spesialistbefalsordning.

Hvordan er innretningen på denne spesialist-utdanningen?

Kursene vil i stor grad være rettet mot den praktiske utøvelsen av profesjonen som avdelings- og spesialistbefal gjør i det daglige. Kursene skal skape større forståelse for det samfunnsansvar vi har i Forsvaret og hva det innebærer å være soldat. Det skal vise hva som kreves av hver enkelt i dag, men også i fremtidig tjeneste

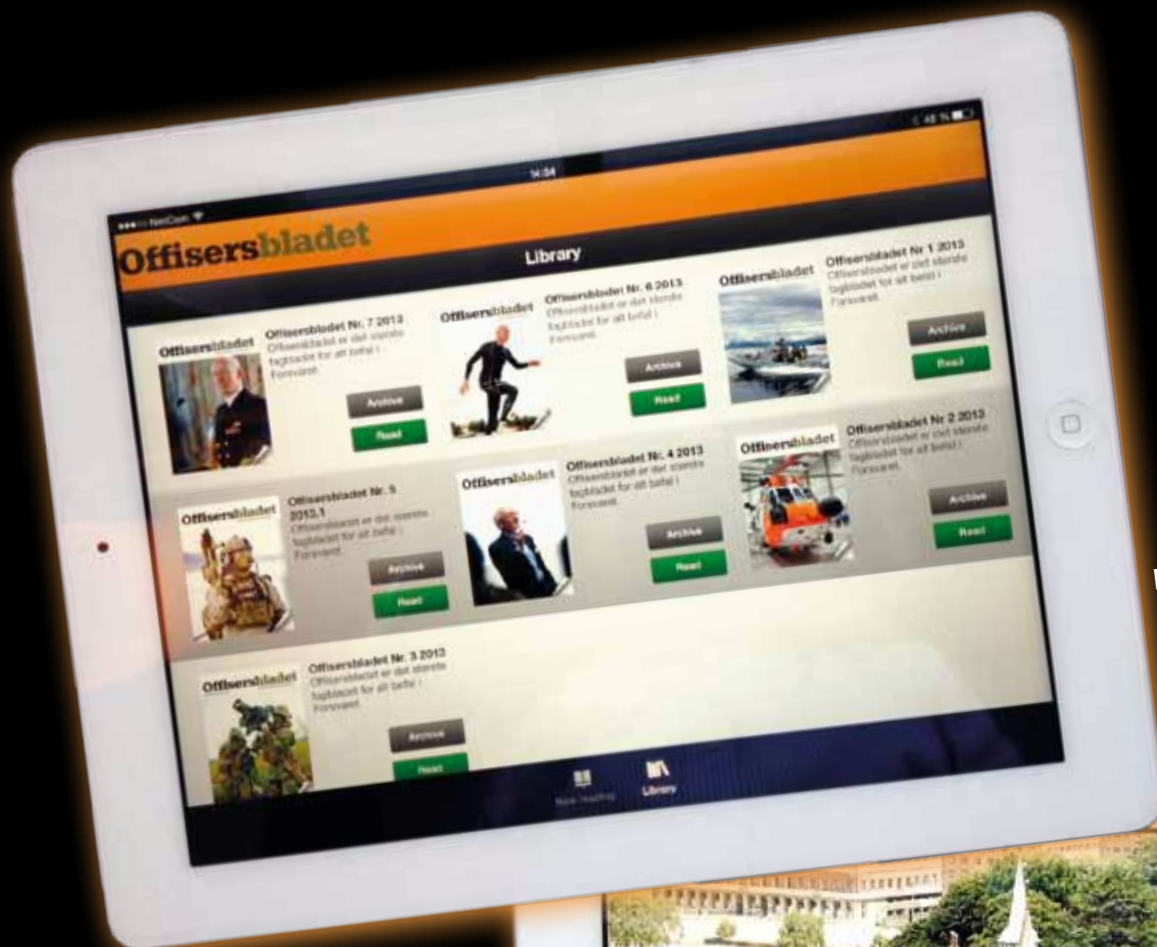
hjemme og ute. Lederskap, system-forståelse, taktikk, utdanningsplanlegging og engelsk er sentrale fagfelt. I utdanningen vil vi i tillegg til nyttiggjøre oss av den kompetansen og de erfaringene elevene har med seg fra sin tjeneste. Refleksjon og gruppediskusjoner rundt egen og andre avdelingers praksis skal bidra til å gi den enkelte faglig påfyll, større helhetsforståelse og bedre samarbeid mellom avdelingene.

Kursene vil være en arena for nettverksbygging og diskusjoner rundt viktige holdningsspørsmål for avdelings- og spesialistbefal i Hæren. På Krigsskolen skal vi sørge for en rød tråd gjennom Hærens ulike utdanningsordninger og således arbeide mot en mer enhetlig hærkultur. Kursene som gjennomføres denne våren må anses som piloter. Dette er noe vi prioriterer høyt ved Krigsskolen da avdelingsbefal/spesialistbefal er en svært viktig gruppe personell for Hæren.

Offisersbladets app!

Last ned Offisersbladet-appen til ditt nettbrett nå – få en annerledes leseopplevelse!

(Både til Ipad og Androide nettbrett)

**Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.**

**Fremragende bildekvalitet
på lese Brett-utgaven, og
tekstspalter du selv drar
opp med fingeren.**

Bilia leverer etter ditt behov

Når du ønsker å kjøpe

Volvo på eksport

Volvo International Customers Sales

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot. Prisene er meget gunstige, da bilene leveres rett fra fabrikk i Gøteborg. Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA. Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

Bilia Økern: Økernveien 115, Oslo.

Magnus Bjørseth Diplomat Sales Manager.

Phone: + 47 415 68 318. E-mail: magnus.bjorseth@bilial.no

**Alt som gjelder Volvo.
Og litt til.**

Ring oss på telefon 08555
Nå oss døgnet rundt via chat på bilial.no
eller facebook.com/bilialnorge

Oslo/Akershus: Follo, Fornebu, Jessheim, Lillestrøm, Økern
Buskerud: Drammen, Gol, Hønefoss
Hedmark/Oppland: Gjøvik, Hamar, Kongsvinger, Lillehammer
Rogaland: Forus

NYTT VÅPENMATERIELL PÅ VEI INN 3

Offisersbladet kjører i samarbeid med Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO), en artikkelserie om nytt våpenmaterieil som anskaffes og er på vei ut til våre avdelinger og soldater. Denne gang tar vi for oss lett maskingevær MINIMI 556, med laserpeker Insight ANPEQ 16 B og Raytheon siktekikkert, som kan brukes til både MINIMI og HK 416. Prosjektleder for dette materiellet er major Erik Horst, som er prosjektleder for våpen, optikk og elektronisk krigføring.

Tekst: Einar Holst Clausen

Foto: FLO/ major Rune Stensland og Tanja Renate Aakerøy

Lett maskingevær Herstal MINIMI 5,56x45 mm

MINIMI 5,56 er et lett maskingevær som uten problemer kan betjenes av én person. Den erstatter den gamle traversen MG 3 i geværlagene. Maskingeværet er primært tenkt brukt med tofot, men kan også monteres i «buffermont» på kjøretøy. Våpenet har monterings Skinner (picatinny) for montering av optikk etc. MINIMI kan leveres med kort og lang pipe. Våpenet kommer i en praktisk og solid transportkasse (se bilde). Det anskaffes 1.900 MINIMI maskingevær til våre avdelinger.

TEKNISKE DATA

Vekt m/kort pipe uten ammo: Ca 8 kg
Lengde m/kort pipe og kolbe innskjøvet: 780 mm
Praktisk skuddvidde: 400-600 m
Utgangshastighet m/kort pipe: 875 m/s
Skuddtakt: 14-15 skudd pr sekund
Ammunisjonskapasitet: 200 skudd i ammoboks
Tilleggsutstyr: Pussesett, rekylforsterker for løs-ammo, vertikalgrep, pipepose for varm pipe, ekserserpatroner og transportkasse. Våpenet kan også ha laserpeker og siktekikkert.

Raytheon ELCAN siktekikkert

Denne siktekikkerten anskaffes i et antall av 4.550, til MINIMI, FN MAG og i utvalgte roller for HK 416. Siktet leveres i to forskjellige konfigurasjoner. Specter 1-4x til bruk på MINIMI 5,56 og HK 416, med retikkel tilpasset kulebanen til 5,6 ammunisjon, og specter 1,5-6x til bruk på FN MAG med retikkel tilpasset kulebanen til 7,62 ammunisjon. Siktene har to faste forstørrelser som man velger med en hurtigvippearm. Begge siktene har også reservesikter (jernsikter) montert på siktehuset. Operatøren kan velge mellom rødpunkt eller «bullet drop» strekplate, og strekplatebelysningen kan justeres fra NVG-tilpasset lysnivå, og oppover til synlig nivå med en trinnvis justeringsbryter.

TEKNISKE DATA

Synsfelt: 24 og 6 grader (Specter 1-4x) 16 og 4 grader (Specter 1,5-6x)

Objektiv diameter: 32mm (Specter 1-4x) og 42,4mm (Specter 1,5-6x)

Interface, hurtigmontasje: MIL-STD 1913

Vekt: 640 gram (Specter 1-4x) og 700 gram (Specter 1,5-6x)

Strekplate: Belyst 5,56 «bullet drop eller rødpunkt (Specter 1-4x) og belyst 7,62 «bullet drop»/rødpunkt (Specter 1,5-6x).

Laserpeker Insight AN/PEQ-16B

Her er flere funksjoner slått sammen i ett og samme instrument. AN/PEQ-16B har IR-peker, fokuserbar IR-belyser, synlig laserpeker og hvitt lys. Insight har «highpower» og «low power» modus. En spennende detalj, er at laserpekeren har fem såkalte «pattern generators», som gjør om rødprikken til symboler. Det vil si at operatøren kan ha sitt eget symbol, slik at man ser hvem som sikter seg inn på målet. Det kjøpes inn 3.600 sett av dette kompakte multi-instrumentet.

TEKNISKE DATA

Vekt: 280 gram

Laser: 820-850 nm (IR) 605-655 nm (synlig)

Rekkevidde: 600 m (lav effekt) til 2000 m (høy effekt)

Batterikapasitet: 1,25 time på full effekt (2 stk CR 123)

Tilleggsutstyr: Leveres med 2 kabellengder pr sett, for enkel integrasjon på ulike våpen.

► Kaptein Per Orheim, 717 skvadronen, og systemutvikler Trond Lindberg, Teleplan Globe i FFIs stridslaboratorium "Battle Lab".

CYBERMAKT

– nye utfordringer i et nytt domene

Moderne informasjonssystemers utbredelse og betydning på alle samfunnsområder betyr at det er oppstått et nytt domene; det digitale rom eller cyberdomenet. FFIprosjektet «Cybermakt» studerer dette nye domenets egenskaper og mulige anvendelse som et nytt krigføringsdomene, på linje med land-, sjø- og luftdomenet.

Cyberdomenet er definert som et globalt domene realisert gjennom fysiske eller logiske sammenkoblinger av informasjonssystemer. Dette inkluderer fysiske og virtuelle nettverksenheter, kommunikasjonsinfrastruktur, media og data. Cybermakt er evnen til å anvende eller projisere makt i eller gjennom cyberdomenet.

ÅPNE OG LUKKEDE NETT

Cyberdomenet inndeles i henholdsvis åpne og lukkede nett. Åpne nett er den del av domenet som er knyttet til internettet, der det normalt benyttes offentlig tilgjengelig programvare. Lukkede nett er nett som ikke er knyttet til internettet, der det ofte også blir benyttet spesialprogramvare. Viktig militær informasjoninfrastruktur tilhører normalt den siste kategorien. Det er en nær sammenheng mellom cyberdomenet og det elektromagnetiske spektrum, fordi kommunikasjon mellom datasystemer forutsetter bruk av elektromagnetisk energi. Samtidig krever effektiv utnyttelse av det elektromagnetiske spektrum data-baserte styringssystemer – altså en gjensidig avhengighet og gradvis sammen-smelting av de to. Cyberdomenet er for noen formål sammenlignbart med det fysiske domenet, men for andre formål ikke. Forskjellene bidrar til å begrense domenets anvendelighet som militært operasjons- og maktdomene.

SIKKERHETSTRUSLER

Den innebygde sikkerheten i programvare forbedres stadig – også i kommersiell programvare. Det betyr at alvorlige trusler mot vitale samfunnsfunksjoner gjennom cyberdomenet blir stadig mer avhengig av å benytte personer med tilgang til systemene fra innsiden framfor logisk forsering av sikkerhetsmekanismene, enten ved at ansatte kan manipuleres sosialt eller rekrutteres som «utro tjenere».

Cyberoperasjoner deles på samme måte som i det fysiske domenet inn i defensive og offensive operasjoner. Til det siste hører også bruk av datamaskiner for etterret-

ningsformål. Det er således forskjell på tradisjonell IKTsikkerhet for å beskytte viktige samfunnsfunksjoner og cyberoperasjoner som en egen type militære operasjoner.

OFFENSIVE CYBEROPERASJONER

Sammenkoblingen og kompleksiteten av store datasystemer gjør det vanskelig både å fastslå cyberoperasjoners opphav ('attribusjon') og forutsi presist effekten av dem. Dette gjelder særlig offensive operasjoner. Et cybervåpen består i prinsippet av fremmed kode som infiltreres i et datasystem. Det må derfor anses som et engangsvåpen, fordi bruk av våpenet med høy sannsynlighet vil kompromittere det. Dette bidrar til at effekten av de fleste cybervåpen er tidsbegrenset. En offensiv cyberoperasjon vil kunne ha mange ulike formål, som her er rangert etter stigende ambisjonsnivå og vanskelighetsgrad:

- Åpenlys inntrengning i motstanderens systemer for å nekte vedkommende bruk av systemene til integriteten er gjenopprettet
- Manipulering av informasjonen i datasystemet uten vedkommendes viten
- Fremkalling av vedvarende sammenbrudd i datastyrte funksjoner
- Fysisk ødeleggelse av datastyrt infrastruktur

Rene «cyberkriger» lite sannsynlig
Avanserte cyberoperasjoner med et høyt ambisjonsnivå er krevende og forutsetter innsats av meget store ressurser over tid. Cybermakt endrer derfor ikke maktforholdene i verden grunnleggende ved å oppheve forskjellen på stormakter og småstater.
Framtidige konflikter utkjempet som rene «cyberkriger» er meget lite sannsynlig, men cyberoperasjoner i forskjellig form vil bli brukt komplementært til andre operasjoner med konvensjonelle, fysiske våpen.

Artikkelen er utlånt av FFI.

FAKTA

TRUSSELEN I CYBERDOMENET KAN KOMME FRA:

Aktivister ('hacktivist')

Hensikt: Politisk eller ideell enkeltsak

Kriminelle

Hensikt: Økonomisk fortjeneste

Terrorister

Hensikt: Oppmerksomhet gjennom materiell ødeleggelse

Stater

Hensikt: Politisk påvirkning av annen stat, etterretning

Leiesoldater eller kontraktører

Hensikt: Avhengig av kunde

FAKTA

HISTORISKE EKSEMPLER PÅ VELLYKKEDE CYBEROPERASJONER

DDoS

Tjenestenektelsesangrep på diverse estiske institusjoners datasystemer, 2007, antakelig med russisk opphav

Stuxnet

Mekanisk ødeleggelse av anrikings-sentrifugene i Irans atomprogram, juni 2010

Icefog

Antatt kinesisk «malware» (ondsinnnet programvare) for industrispionasjeformål rettet mot Japan og Sør-Korea, september 2013

MØT SNAREST!

**-Så snart skytteren er klar:
Mot skivene – fem skudd i eget tempo. Ild!**

Sambandsoffiser Torstein Johansen.
Til daglig realfagslærer på Øråsen
barne- og ungdomsskole.

Tekst: Ola K. Christensen, PIO i HV

Løytnanten har knapt gitt sin ordre før de første skuddene gjennomhuller målskivene. På standplass denne kjølige novemberkvelden har HV-soldatene inntatt ferdigstilling; soldater som bare timer tidligere var sivilister og opptatt med helt andre gjøremål – inntil alarmen gikk i Moss HV-område i HV-01 på ettermiddagen og personell i utvalgte tropper samt områdestaben ble beordret til å møte snarest på Rygge flystasjon – i uniform og med sitt personlige våpen.

UTEN FORHÅNDSVARSEL

Beredskapstesten ble iverksatt av generalinspektøren for Heimevernet (GIHV) og ble selvsagt ikke varslet på forhånd. Det handler kort og godt om å teste HVs reaksjonsevne og selvpoppsettingsevne samt berørt HV-distrikts evne til å understøtte oppsatte enheter.

FORSTÅELSEFULL ARBEIDSGIVER

– Når «kongen» ringer, er det jo bare å møte, mener sambandsoffiser Torstein Johansen. Til daglig er 35-åringen realfagslærer på Øråsen barne- og ungdomsskole og ble varslet da han var midt inne i en foreldre-/elevsamtale, som dermed måtte avbrytes.

–Ikke akkurat noe optimalt tidspunkt for en alarmøvelse, men jeg har en forståelsesfull arbeidsgiver som skjønner at jeg måtte forlate arbeidsplassen og komme meg til HV-områdets kommandoplass raskest mulig, forteller fenriken mens han tester multirolle-radioen i HV-områdets operasjonssenter.

REALISTISK

I motsetning til mannskapene i Moss HV-område, har befalet vært inne til sin årlige trening. Det er ikke minst områdesjefen, Thore Hovind, glad for.

–Under befalssamlingen i oktober ble blant annet planverk og ikke minst varslingsrutiner og navnelister gjennomgått. Derfor

har innkallingen til alarmøvelsen gått bra, konstaterer en fornøyd major, som til daglig er yrkessjåfør i Fretex.

– En slik alarmøvelse er en god test og høyst realistisk, selv om det selvsagt ikke passer alle å måtte bryte opp fra sin sivile arbeidsplass og stille i porten på Rygge, konstaterer den tidligere yrkesoffiseren, som er yrkessjåfør i Fretex.

EVALUERING

Etter få timer denne tirsdagskvelden, når siste skudd er avgitt på 200 metersbanen, er det innlevering og oppsummering, der soldatene kan si sin hjertens mening til blant andre HV-stabens analyse- og evalueringsteam.

–En viktig del av vår evaluering er å veilede distrikter og oppsatte enheter for kort og godt å bli bedre, poengterer kommandør Lyder Karlsen i HV-staben. Han opplyser at GIHV vil iverksette liknende alarmer – uten forhåndsvarsel – i HVs organisasjon for å teste distriktenes evne til å håndtere oppdukkende situasjoner på kort varsel ved å sette opp deler av den operative strukturen.

Utlevering og kontroll
av personlig våpen.

ISKANDER-MISSILER TIL K

Vilnius: Izvestia bekreftet i slutten av desember at Iskander-missilene (SS-26 Stone) er utplassert i Kaliningrad-enklaven. Deployeringen volder Polen og de baltiske landene hodebry, selv om Russland ikke har brutt noen internasjonale avtaler.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Iskander-missilene kommer på toppen av en langvarig utvikling der de russiske styrkene i Kaliningrad systematisk er blitt modernisert og forsterket med nye fly og helikoptre til elektronisk krigføring i tillegg til nye marinefartøyer og moderniserte bakkestyrker, deriblant en motorisert brigade. De fleste av styrkene på 36.000 mann er satt på 24 timers beredskap. Dette betyr at varslingstiden blir omtrent null hvis de skulle sette seg i bevegelse. Spesielt kombinasjonen Iskander missiler og helikoptre for elektronisk krigføring vil komplisere ethvert forsvar. I tillegg er en strategisk radar snart klar for testing.

Missilene har en maks rekkevidde på 400 km, er konvensjonelle og de første ble tatt i bruk av den russiske hæren i 2006. Missilsystemet er et av de få nye våpen som Russland har utviklet etter den kalde krigen. Iskander-missilene er etterfølger av de tidligere SS-23 Oka som ble eliminert av INF-avtalen. Fra Kaliningrad kan Iskander-missilene dekke hele Polen og det østlige Tyskland til Berlin. Ifølge internett har russerne ca. 20 enheter totalt i hæren. Systemet er vegmobilt basert på store lastevogner som hver kan skyte opp to Iskandere. Sammen med lastebilene kjører en følgevogn med like mange missiler. Etter oppskyting kan målkoordinatorene justeres. Iskander kan bruke flere typer krigshoder – cluster, bunker-ødeleggere, fuel-air explosiver og elektro-magnetiske pulser.

Kaliningrad oblast ligger i den nordlige delen av det tidligere tyske Øst-Preussen og har under en million innbyggere. Dette er den minste og vestligste av Russlands oblaster og den eneste som er skilt

fra selve Russland. De tyske innbyggerne av området ble fordrevet i 1945 og erstattet av russere.

ØNSKER KONSULTASJONER

Mens amerikanske kilder er redd de nye russiske missilene kan destabilisere situasjonen i området kom både Polen og de baltiske landene med bekymrede utsagn og ville ha konsultasjoner med sine NATO-allierte.

Russerne gir en enkel forklaring på Iskander-utplasseringen: Den er et svar på byggingen av det amerikanske rakettskjoldet som bygges opp i Øst Europa. Moskva ser det som et forsøk på å avskjære russiske interkontinentale missiler på vei mot USA i tilfelle de må svare på et amerikansk angrep. USA avviser de russiske påstandene og fremholder at rakettskjoldet bygges for å avskjære missiler fra Midt-Østen.

Det er ikke bare oppbyggingen i Kaliningrad-enklaven som skaper ny skepsis til Russlands hensikter blant de små baltiske land.

Oppbyggingen bør ikke ses isolert, men i sammenheng med president Putins sikkerhetspolitiske kurs det siste året:

DE VIKTIGSTE ELEMENTENE HAR VÆRT:

- Det kraftige presset på Ukraina for å hindre at det inngikk frihandels- og assosieringsavtaler med EU i høst og sikre at landet i stedet ble med i den russiske Eurasiatiske union gjennom løfter om billig gass og rundelige lån;
- Nærmest en økonomisk krig mot Litauen der varer er boykottet, grensen stengt for litauiske kjøretøyer og en mediebedrift utsatt for langvarige cyberangrep. I Vilnius fremholdes det at hensikten

Forsvarsdepartementet i Vilnius med statuen av brigadegeneral Jonas Zemaitas-Vytautas (1909-1954) som ble henrettet i Butyrka-fengslet i Moskva. Han var en av lederne for Litauens geriljahær som kjempet mot kommunistene frem til midten av 1950-tallet.

Kjøretøyet som tar to Iskandermissiler.

KALININGRAD

er å straffe Litauens arbeid for å sikre Ukrainas vei inn i EU. Landet hadde formannsvervet i EU i 2. halvår 2013.

- En nesten fullført integrering av luftforsvarssystemet i Belarus med det russiske. I realiteten blir det felles trening mellom de to landene;
- En forestående stasjonering av en skvadron russiske jagerfly på en gammel flybase vest i Belarus;
- En russisk luftpatruljering av grensen til de baltiske landene. Dette startet i desember 2013;.
- Aggressive militærøvelser.

Det mest faretruende sett fra Tallinn, Riga og Vilnius var den russiske militærøvelsen Zapad 13 som egentlig startet 29. mars 2013 da to russiske Backfire bombefly, eskortert av fire jagerfly, simulerte et angrep mot Sverige der det åpenbare scenariet var å trene avskjæring av NATO-forsterkninger til de baltiske landene. Øvelsen fortsatte i større omfang ut på høsten. Ca. 70.000 russiske soldater deltok, store styrker ble overført østfra, det var mye hemmelighold samtidig som NATOs radarstasjoner ble jammet. De baltiske landene visste ikke at styrkene var der før de oppdaget dem på den andre siden av grensen.

I forsvarsdepartementet i Litauen sies det at Zapad 13 var truende og demonstrerte Russlands nye evne til å kjempe kriger igjen.. Mens russerne stablet store styrker på beina, deltok bare ca. 6.000 soldater i NATO-øvelsen Steadfast Jazz i oktober. Der deltok også Sverige for første gang. Men det var skuffelse over at det bare var ett kompani amerikanske marinesoldater i NATO-styrken. I tillegg trente de baltiske land på å motta alliert hjelp vestfra. (Øvelse Baltic Host)

-Vi vil være glad om det kunne organiseres større NATO-øvelser i fremtiden, sier en talsmann for det Litauiske forsvarsdepartementet.

Missilsystemet er svært mobilt.

KOMMENTAR FRA DR. KATARZYNA ZYSK VED IFS (Institutt for Forsvarsstudier):

Foreløpig er utplasseringen av Iskander missiler ikke blitt bekreftet – Putin benektet dette, og det samme gjorde den polske statsministeren Donald Tusk.

Den 152. missilbrigaden som er stasjonert i Kaliningrad er offisielt ikke tilpasset ennå til å ta i bruk Iskander-missiler. Det er likevel mulig at de første eksemplarene av disse missilene ble transportert til Kaliningrad-området i september 2013 som en del av militærøvelser og disse forble der, noe som kunne være synlig på satellittbildene den tyske "Bild" skrev om i desember 2013. Dette kan bli en begynnelse på opprusting av den russiske brigaden i Kaliningrad med de nye missilene.

Uansett er utplassering av Iskander missiler i Kaliningrad kun et spørsmål om tid og den er uavhengig av videre utviklingen av missilforsvaret i Europa. Russland har startet introdusering av Iskander-missilene i sine væpnede styrker siden 2006 og i følge det statlige våpenprogrammet 2011-20 kommer alle russiske missilbrigaderer til å få Iskander-missiler innen 2020. Disse skal erstatte eldregenerasjons missiler "Totsjka" som også brukes av den 152. brigaden i Kaliningrad. Selve utplassering av missilene er ikke det viktigste problemet: Iskander-missiler er et svært mobilt våpen som kan deployeres på kort tid med luft, sjø og landtransport der det trengs.

Iskander-missilene er også brukt som et politisk våpen og utplasseringen nært NATO-grenser kommer til å ha politiske konsekvenser, herunder negative implikasjoner for temperaturen i Russlands forhold med NATO og USA. Russlands bilde som en gammel utfordrer med ny militær styrke, er sannsynlig til å forsterkes i befolkning, særlig i de baltiske land.

Dr. Katartzina Zysk, forsker ved
Institutt for Forsvarstudier (IFS).

Nye Koster i 2014!

Året har startet på, tradisjonelt vis. Både Statsråd og Forsvarssjef har tegnet bilde av Forsvarets situasjon i sine respektive årstaler i Oslo Militære Samfund. Et politisk og overordnet perspektiv er utfyllt med etatens syn på seg selv. Vi har hørt og lest to meget forskjellige taler som totalt sett gir et bilde av etaten som er spennende og utfordrende. Min intensjon er ikke å kommentere alle deler men trekke opp noen linjer slik BFO ser det i lys av noen viktige poenger.

Innledningsvis er det gledelig å høre at Forsvarsministerens overordnede beskrivelse er den samme BFO har kommunisert i lang tid. Det er mye som er bra i Forsvaret men det er samtidig flere forhold av avgjørende betydning som ikke er bra. Dette belyser statsråden på en forbilledlig måte. BFOs bekymring for balansen mellom resurser og ambisjoner får nå regjeringens støtte og

må adresseres på ny. De siste års fremstilling har tegnet et glansbilde med uante konsekvenser. De er imidlertid i ferd med å komme klart opp i dagen, svært anstrengt driftssituasjon og rovdraft på personellet på grunn av for knappe årsverksrammer er de som bekymrer mest..

Fra BFOs ståsted er den nye statsrådens invitasjon til kvalitetssikring av tidligere beslutninger viktig og riktig. De store konsekvenser for Forsvarets ansatte med utgangspunkt i langtidsplanen av 2012 betinger ytterligere kommunikasjon rundt grunnlag og virkning av beslutningene. Samtidig er det avgjørende å merke seg at dette ikke er invitasjon til omkamp. Imidlertid er det ingen overraskelse at tvilsomme beslutninger adresseres av oss og andre med interesser.

Statsråden inviterer til samarbeid om Forsvarets utvikling, dette sier BFO ja takk til. Samarbeid i Staten er tuftet på institusjonaliserte medbestemmelsesordninger. Disse er det viktig blir overholdt nå og fremover! Vi undres imidlertid over at vi opplever en åpnere og enklere dialog med Forsvarsdepartementet enn den til tider anstrengte kommunikasjon vi opplever med Forsvaret. Forsvarssjefen oppfordres herved til å lytte til Statsrådens politiske vilje til samarbeid og legge til rette for målrettet medbestemmelse der utvikling står først og trusler og minimumsløsninger ikke må prege forholdet mellom ansatte og arbeidsgiver.

Forsvarssjefen tok også opp ambisjonsnivå og bemanningssituasjonen uten å an vise en løsningsstrategi. Dette i kombinasjon med fravær av omtale av en meget anstrengt driftssituasjon i forsvaret bekymrer oss. FSJ er imidlertid opptatt av at planen (LTP) holder, uten å adressere situasjonen nå når forutsetningene ikke holder. Dagens personellutfordring løses ikke uten reell vilje til å øke personellrammene og se behovet for økte investeringer på alle områder innen kompetanse og personell. Igjen er det nødvendig å minne om de forventninger som er hos befalet om tydelige og virkningsfulle håndgrep.

Handling må nå forventes raskt, særlig da både Statsråden og Forsvarssjefen er bekymret for utholdenheten i Forsvarets struktur. For å realisere behovet for en nasjonal terskel må Forsvarets størrelse og kapasitet debatteres.

Begge fremhevet kompetansereformen og kan oppfattes slik at dette er alle løsnings mor. Mye kan nok utredes og gis svar på, men utfordringen er viljen og evnen til å benytte seg av ervervet innsikt og kunnskap. Dette blir en stor utfordring for ny politisk ledelse og etatsledelsen.

BFO blir bekymret når FSJ tydeliggjør at vi nå står i en situasjon der kostnadsbesparelser først og fremst finnes på personellområdet. Fortidens spøkelse om at personell er driftskostnader lurer i skyggene.

Samtidig advarer han mot en slik tilnærming da det innebærer en stor risiko. Dette er et meget viktig budskap fra Bruun-Hansen. Gjennom de siste 15 årene med omstilling og interneffektivisering har balansen mellom rettigheter og plikter blitt forskjøvet. Dette i kombinasjon med økende krav til beredskap og lav responstid både hjemme og ute gjør totalbilde krevende. Vi mener at dagens befalet og offiserer har høy grad av forståelse av sin rolle og sitt oppdrag. I tillegg oppleves det å delta i innsats på vegne av samfunnet som både givende og utviklende. Likevel er det nå viktig at fokuset rettes mot hvordan arbeidslivet og et tilsetningsforhold til Forsvaret skal virke. Det å utnytte mulighetene som ligger i Stortingsmelding 14 (kompetansemeldingen) er etter BFO sin mening avgjørende for å få et robust og solid militært yrkeskorps i framtiden. Nødvendige endringer i befalsordningen må på plass, samtidig som en tar tak i selvpåførte begrensninger og interne regelverk som ikke bidrar i ønsket retning. Det må særlig tas et oppgjør med aldersbegrensninger for avdelingsbefal.

BFO har ofte uttrykt støtte til nødvendige endringer og sågar vært pådriver til arbeidet med Befalsordningen. Imidlertid må endringer føre til faktisk forbedring og ikke gjennomføres for enhver pris. Befalsordningen må diskuteres med utgangspunkt i relasjonene mellom to sentrale begreper. Mening og relevans! Meningen med befalsordningen er tidløs i kraft av å legge premissene for å sikre Forsvarets behov for befalet med militær kunnskap. Befalsordningen oppleves som relevant når den svarer på hverdagens opplevde utfordringer. Imidlertid er BFO bekymret for at relevans nå er i ferd med å bli for høyt prioritert og meningen med BO mister sin avgjørende plass i de pågående diskusjoner. Dette er ikke godt nok, vi er bekymret for at vi da mister noe vi i krise og krig trenger og at vi på nytteeffektens alter ofrer befalsordningens egentlige verdi. Det som fremstår som lurt i dag (dyp fred) kan vise seg å være skjebnesvangert i en tilstand med krise og krig.

BFO advarer mot å undervurdere betydningen av en befalsordning med integritet, troverdighet og innebygd robusthet som kan motstå skiftende vinder.

Det tidløse ansvaret for nasjonens sikkerhet er nå videreført til ny Statsråd og ny Forsvarssjef. BFO ønsker begge til lykke med ansvarsfull gjerning og er klare til å samarbeide til Forsvarets beste..

Eivind Røvde Solberg

Leder BFO

Blir du også lurt?

Som OTV registrerer jeg stadige tilbakemeldinger fra våre tjenestegjørende medlemmer om at de føler seg lurt, eller forledet av Forsvaret som arbeidsgiver. Denne gangen er temaet billighetserstatning ved tap av sivile/private effekter. Forsvaret praktiserer regelverket strengere enn det statlige regelverket legger opp til, og dette fremstår som særs urimelig.

Tekst: Tor Gunnar Framnes/OTV Utland

UNØDIG STRENG PRAKTISERING

Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) har over tid vist at de praktiserer en strengere tolkning enn det avtaleverket tilsier. Situasjonen blir ikke bedre av at Forsvarsdepartementet (FD) velger å støtte praktiseringen.

FORSVARSSTABEN FEILINFORMERER

Det er krevende når Forsvarsstaben (FST), ved oppsetning til tjeneste i utlandet (både PE og CE), briefer i avtaleverket om billighetserstatning slik det fremgår i sin rette form – uten å si noe om den faktiske praktiseringen. Tjenestemannen reiser derfor ut i troen på at de har bedre dekning på sine private eiendeler enn de faktisk har – noe de først finner ut når uhellet har vært ute og avslaget om erstatning kommer som en stor overraskelse.

Jeg ble som OTV Utland tidlig oppmerksom på denne utfordringen, da jeg fikk tilbakemelding fra frustrerte medlemmer om praktiseringen i FOH kontra den informasjonen FST gir ved oppsetning. Jeg har gjentatte ganger tatt opp denne utfordringen både i oppsetningsbriefer og med FST, uten at FST endrer sin brief. Det synes som om juristene som holder disse briefene, har liten eller ingen erfaring med praktiseringen av regelverket for den gruppen de holder briefene for – dette er kritikkverdig.

Det som er vanskelig for meg å akseptere, er den innskrenkende praktiseringen av regelverket som rammer personellet som tjenestegjør i utlandet når uhell skjer. Enda vanskeligere er det å akseptere at FST,

som ansvarlig arbeidsgiver, bevisst eller ubevisst feilinformerer personellet.

I denne sammenheng skal det samtidig sies at jeg også forstår at billighetserstatningen kun dekker det som er strengt tatt nødvendig å medbringe av private effekter/utstyr/eiendeler.

ETTYDELIG EKSEMPEL

Eksemplet under, i forkortet versjon, mener jeg beskriver galskapen i hvor innskrenkende FOH og FD tolker dette regelverket.

Etter koranbrenningene i Afghanistan i mars 2011 oppstod det store uroligheter i flere byer. Flere FN-ansatte, deriblant en norsk offiser, ble som følge av dette tragisk drept i Mazar E Sharif 1. april 2011. Som følge av dette endret FN sine antrekkbestemmelser, og personellet fra da av ble bedt om også å medbringe sivil tøy.

Norges arvtaker til stillingen i Mazar E Sharif søkte, som følge av de endrede anmodningene fra FN, om å få utdelt sivil tøy i tillegg til militære effekter. Søknaden ble avslått, med begrunnelse om at sivil tøy ikke var en forsyningsartikkel. Vedkommende søkte da på nytt om å få tildelt en sum penger, som han kunne kjøpe inn sivil tøy for, og som så kunne påføres tellelistene for utreise – også denne søknaden ble avslått. For å etterkomme antrekkssanmodningene til FN måtte vårt medlem derfor medbringe private effekter/sivil tøy.

Under tjenesten i Afghanistan ble FN-leiren angrepet og vårt medlem mistet mye materiell. Tap av militært utstyr/effekter ble behandlet med taps- og skademelding (TS) og materiellet ble avskrevet. Han søkte så om billighetserstat-

ning for tapt sivil tøy, men fikk avslag da FOH (til tross for at medlemmet hadde dokumentert antrekkssanmodningene som var gitt fra FN) ikke kunne se relevansen av å medbringe sivil tøy til operasjonsområdet.

Etter at vårt medlem hadde møtt veggen i denne saken, ble jeg kontaktet med ønske om støtte. Undertegnede hadde da dialog med saksbehandler, og deretter hans sjef, i håp om at de ville se den åpenbare fornuften og at saken ville finne sin løsning på lavest mulig nivå. Da dette ikke syntes mulig ble saken anket, og den havnet da hos en jurist i FD. Da vedkommende jurist opprettholdt beslutningen gjennomførte jeg samme prosedyre som i FOH, uten at dette ga endret resultat. I et siste forsøk på å korrigere en beslutning vi opplever som galskap, ble saken fremsendt fra nestleder i BFO til et, for slike saker, unaturlig høyt nivå i FD. Etter å ha purret på svar, fikk vårt medlem omsider medhold og delvis erstatning for sitt sivil medbrakte materiell. Svaret var imidlertid tydelig på at dette var et enkelttilfelle og samtidig svært avvisende for øvrig. Det fremstår således ikke som noe signal om endret praktisering.

Dette eksemplet mener jeg belyser hvor innsnevrende FOH og FD praktiserer regelverket for billighetserstatning, og at man ikke skal ta for gitt at en vil få dekket medbragt sivil materiell. I påvente av endret saksbehandling, så er min klare anbefaling at de det angår ikke lar seg forlede av det glansbildet som blir presentert i forbindelse med deres oppsetning.

Så gjenstår det å se hva FOH, FST og FD har tenkt til å gjøre med dette!?

FAKTA

Billighetserstatning er dekning av ditt økonomiske tap dersom du får ødelagt eller mister privat utstyr. Forutsetningen er at tapet eller skaden er skjedd i tilknytning til tjenesten, samt at materiellet er naturlig å medbringe i tilknytning til arbeidsforholdet. Billighetserstatning for tap ifm. tjenestegjøring i internasjonale operasjoner, tilstås etter regler for statstilsatte vedtatt ved kgl. resolusjon av 10. juni 1983, ref. SPH pkt. 10.22, jf. Forskrift om billighetserstatning i Forsvaret av 20. august 1993 nr. 814 § 5.

For de som er på oppdrag i utlandet, er det Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) som behandler søknader om billighetserstatning.

OMSTILLINGSBREV 1/14

Forsvarsminister Ine Marie Søreide Eriksen og Forsvarssjef Haakon Bruun Hansen har begge holdt sine nyttårstaler i Oslo Militære samfunn (OMS). Forhold som det å kvalitetssikre beslutninger, offentlig-privat samarbeid, utholdenhet og dybde i strukturen, revurdering av ambisjonsnivå, bemanningssituasjonen og kompetansereformen m.v. tilsier at det vil skje endringer i Forsvaret. Bare noe av dette er omtalt i Forsvarssjefens virksomhetsplan for 2014.

Forsvarsministerens nyttårstale i Oslo Militære Samfunn (OMS), de siste år, har i stor grad vært en forsikring om at regjeringen vil følge opp sine lovnader i langtidsplanen, noe de også har gjort. Forsvarssjefen har vært en betydelig bidragsyter til langtidsplanen, men husk at hans anbefalinger var basert på forhåndsbestemte økonomiske rammer. Forsvaret er blitt et innsatsforsvar med høy kompetanse, mye nytt materiell og en tilnærmet flat budsjetttramme.

De siste årene har BFO advart mot en underfinansiert struktur, som ikke er tilstrekkelig bemannet, med klar adresse til Hær og Sjøforsvar. Alle var klar over de utfordringer Luftforsvaret ville få, når forberedelsene til å motta nye kampfly startet opp. BFO har flere ganger tatt til orde for en prioritering på tvers i Forsvaret, når det ble klart at politisk nivå ikke var villig til å finansiere omstillingen av Luftforsvaret.

FORSVARSMINISTERENS NYTTÅRSTALE 6. JANUAR

Den nye Forsvarsministeren, Ine Marie Søreide Eriksen, har innsikt etter sine 4 år som leder for Stortingets Utenriks og Forsvarskomite. Hun er åpen, uredd og ærlig på det arbeidet og de utfordringene som ligger foran oss. Hennes tale i OMS 6.januar var et signal om en evaluering og evt en korrigering av vedtatte planer, men det var ikke en tale som bygger opp under store og mange endringer av beslutninger som er fattet. Ministeren gir full honnør til den jobben som daglig gjøres i Forsvaret, men er klar på at det finnes rom for forbedringer og mer effektivisering. Nedenfor har jeg tatt med mange av de forhold ministeren omtalte og som på en eller annen måte vil treffe personellet på kort

og lang sikt innenfor omstilling og personellsektoren.

REDELIG OG ÆRLIG KOMMUNIKASJON

Forsvarsministeren ønsker en mer redelig og ærlig kommunikasjon rundt Forsvarets utfordringer. Hun ønsker å bringe på det rene hva som er den egentlige situasjonen. Her vil hun også lytte til de ansatte og til kritiske røster. Hun vil vite hvor skoen trykker og sier at det skal være stort rom for faglig brytning og diskusjon, før beslutning treffes.

KNALLTØFFE PRIORITERINGER

Innledningsvis sa statsråden at prinsippet om å vri resurser fra lavere prioriterte formål til operativ evne, vil være viktig også for denne regjeringen, men vi vil samtidig kommunisere ærlig rundt hva det faktisk handler om: Knalltøffe interne omprioriteringer og krevende effektivisering og endring. Det holder simpelthen ikke å flytte tall fra ett sted til et annet innenfor et allerede stramt budsjett og kalle det "en styrkning". Pengene tas jo fra et annet sted og det må vi fortelle.

ER VI I BALANSE?

"Full balanse", hva er det? Hvis det er slik at deler av vedtatt struktur har mangler eller har mindre tilgjengelighet enn planlagt? Er vi da i balanse? Kan vi egentlig snakke om "full balanse" så lenge vi har bemanningsproblemer som reduserer operativ evne både i Sjøforsvaret og Luftforsvaret?

GRUNNLAGET FOR OMSTILLINGEN SKAL GJENNOMGÅS

Statsrådens holdning er at der forutsetningene har endret seg, må vi vurdere tidslinjalene og i ytterste konsekvens også omgjøre beslut-

ninger. Dette gjelder spesielt Luftforsvaret, som står midt i en krevende omstilling hvor det å fatte riktige beslutninger og gjennomføre riktige tiltak, i riktig rekkefølge og i riktig tempo er essensielt. Hun presiserer at beslutningen om anskaffelsen av F-35 kampfly ligger fast, men statsråden vil ha visshet om at alt i strukturen rundt våre nye kampfly er slik de bør være.

Hun vil ha en status for virksomhet som skal flytte, bygge opp eller avvikle, herunder sannsynligheten for avvik i kostnader og tidsfrister. Hun vil vite hvordan omstillingen vil påvirke Luftforsvarets styrkeproduksjon og operative evne, kort sagt: Hva har endret seg siden man vedtok langtidsplanen i 2012.

OFFENTLIG-PRIVAT SAMARBEID

Statsråden mener det er effektiviseringsgevinster å hente innenfor flere områder og hun nevnte bruk av offentlig-privat samarbeid, samt å vurdere bortsettning av tjenester og funksjoner, der leverandører i samfunnet gjør dette bedre og billigere, samtidig som Forsvarets behov ivaretas.

INNSATSFORSVARET HAR HATT SIN PRIS

Det er en økende erkjennelse at omstillingen til et innsatsforsvar også har hatt sin pris. Vi kan raskt stille relevante bidrag til internasjonale operasjoner. Vi har et Forsvar som er gode på våre fredsoppgaver som Kystvakt, grensevakt, våre spesialstyrker og andre enheter som også skal støtte det sivile samfunn. Det meste av dette er svært bra.

Den sikkerhetspolitiske utviklingen rundt oss har tilsagt en bevisst prioritering mht overvåkning, suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse. Dette har hatt sin kostnad og vi ser at vi på noen områder kan ha sluppet oss

► Forsvarsminister, Ine Marie Søreide Eriksen.

► F-35.

litt for langt ned. At selve ryggraden, evnen til å forsvare Norge og allierte i krise og krig med utholdenhet og dybde i strukturene, ikke er så solid som vi kunne ha ønsket.

KOMPETANSEREFORMEN BLIR VIKTIG

Statsråden sier at vi ikke lenger kan ta for gitt at framtidens medarbeidere vil ønske et livslangt karriereløp i Forsvaret. For at Forsvaret skal fremstå som en attraktiv arbeidsgiver for flere, trenger vi nye ideer og en ny retning. Hun sier at i dag er personellavgangen for stor for en del personellkategorier. Vi mister teknikere i Sjøforsvaret og Luftforsvaret, Hæren mister grenaderer og avdelingsbefal i ung alder.

Regjeringen ønsker at Forsvaret i større grad blir en del av samfunnets totale kunnskapsproduksjon – fra utdanning til et felles arbeidsmarked. Regjeringen vil gjøre utveksling av kompetanse mellom sivil og militær sektor enklere og mer fleksibel. Samtidig sier statsråden at Forsvaret trenger dyktige offiserer, både generalister og spesialister med tung militær utdanning som skal fylle stillinger der militær kompetanse er påkrevet.

Regjeringen ønsker å innføre et spesialistkorps som er tilpasset norske forhold og Forsvarets behov. Samtidig påpeker statsråden at det er en rekke stillinger i støttestrukturen på ulike områder, hvor det er både ønskelig og mulig å rekruttere inn personer med sivil bakgrunn.

Forsvaret har i dag behov for både spiss- og dybdekompetanse, hvor spesialiseringen fremstår som en tydelig trend. Forsvaret har i dag ikke et system, som godt nok, ivaretar karriereveier og personellens behov. Derfor mister Forsvaret viktig erfaring og kompetanse. Dette fremstår som en betydelig utfordring.

FORSVARSSJEFENS NYTTÅRSTALE I OMS 13. JANUAR

Forsvarssjefens (FSJ) gir en god oppsummering på statusen i Forsvaret, samtidig som han reflekterer over de utfordringer han ser på kort og lang sikt. Ikke uventet var hans

► Forsvarsministeren mener at personellavgangen for stor for en del personellkategorier. Vi mister teknikere i Sjøforsvaret og Luftforsvaret, Hæren mister grenaderer og avdelingsbefal i ung alder.

tale fri for nye utfordringer til det politiske nivå og de refleksjoner han gjorde synes å være avstemt ifh til Statsrådens tale.

FORSVARET ER FOR LAVT BEMANNET

FSJens vurdering, er at Forsvaret har bemannet for liten del av strukturen og at deler av den bemannede strukturen er for tynt besatt. Som eksempel nevnes en fregatt som kan seile med sin bemanning mandag til fredag, men ikke gjennomførbart, uten økning av bemanningen, i en operasjon over 6 mnd med opptil 150 dager i sjøen.

Et for lavt ambisjonsnivå i den daglige virksomheten skaper ubalanse mellom oppgaver, struktur og ressurser. Særlig er bemanningssituasjonen alvorlig fordi den bremser nødvendig kompetanseproduksjon i Forsvaret. For lav bemanning skaper negative ringvirkninger både ved operative enheter og i støttestrukturen, og svekker både strukturens reaksjonsevne og utholdenhet.

VIL FØLGE OPP LANGTIDSPLANEN

På samme tid sier FSJen at han vil forholde seg til de beslutninger som er fattet og vil følge opp de planer som er nedfelt i langtidsplanen. Han sier at langtidsplanen fastsetter en økonomisk planramme som sikrer Forsvaret forutsigbarhet. Planen om å styrke Forsvaret, legger til grunn en frigjøring av ressurser fra våre internasjonale engasjementer, interneffektivisering og ekstratildeling for anskaffelse av kampfly. På samme tid sier Forsvarssjefen at det ikke er tvil om at planen er meget stram økonomisk.

LITEN ØKONOMISK FLEKSIBILITET

Han sier at FSJens mulighet til å gjennomføre egne tiltak, hviler på organisasjonens evne til å frigjøre ressurser gjennom effektivisering, ut over allerede pålagte krav. Ser man kun på kostnadsfordelingen i Forsvaret peker personellområdet seg ut som område med et potensiale for frigjøring av

► Fregatt med mange i bemanning.

► FSJ Haakon Bruun-Hansen.

HVA SKJER?

ressurser. Imidlertid kan dette fort bli kontraproduktivt, da han samtidig mener at Forsvaret allerede har en for lav bemanning.

KOMPETANSEREFORMEN BLIR VIKTIG

Kompetansereformen blir viktig for utvikling av Forsvaret i framtiden og han har store forventninger til det pågående arbeidet. Han ønsker at personellordningene gir personellet en reell mulighet til å tjenestegjøre og utvikle sin kompetanse i et karriereløp, som enten generalist eller spesialist. Det blir viktig å få til ordninger som sikrer en akseptabel lønnsutvikling for de enkelte karriereløp. Han forventer videre at personellordningene legger til rette for overganger mellom forskjellige kategorier (generalist/spesialist, sivil/militær) og/eller karriereløp (vertikalt/horisontalt).

ØNSKER FLERE KVINNER INN I FORSVARET

Når allmenn verneplikt trer i kraft, mener FSJen det fortsatt må være Forsvarets behov som skal legges til grunn for antall soldater inne til førstegangstjeneste. Både kvinner og menn kan gjennomføre alle oppgaver i Forsvaret og han sier at det er sterkt ønskelig med økt kvinneandel i førstegangstjenesten, da Forsvaret har behov for kompetansen.

Avslutningsvis sa FSJen at kompetansereformen skal utgjøre et verktøy, som styrker vår evne til å møte personellens forventninger og Forsvarets behov. Ambisjonsnivå og bemanning i fredsstrukturen må bli en viktig debatt i tiden fremover. Dette området må adresseres for å lykkes med en kontinuerlig forbedring av Forsvaret og opprettholde balansen mellom oppgaver, struktur og ressurser.

BFOS REFLEKSJONER

To gode, men forskjellige taler med noe ulik tilnærming. Hva betyr det for oss? Vi viser til leder BFOs synspunkter i sin leder i dette Offisersbladet.

HTV-SEMINAR – FORSVARSSJEFENS VIRKSOMHETSPLAN

I tiden 9-10 desember gjennomførte BFO et

HTV-seminar, hvor temaet i hovedsak var behandling av Forsvarsbudsjett og Forsvarssjefens virksomhetsplan. Her fikk vi verdifull drahjelp av nestkommanderende i Økonomi- og styringsstaben Brigader Morten Sannes. Han ga 16 av våre HTV/vara HTV en overordnet oversikt over prosessen rundt utviklingen av Forsvarsbudsjett og Forsvarssjefens virksomhetsplan. Mortens drøye to timer lange foredrag ga våre HTVer en bedre innsikt i prosessen, herunder de prosesser man hadde på arbeidsgiversiden gjennom hele året. Han svarte på spørsmål og utdypet problemsstillinger som ble tatt opp underveis.

Sentralt har vi hatt et godt samarbeid med Morten Sannes og økonomi- og styringsstaben gjennom flere år, men etter endringene i Forsvarets organisasjon i 2009, er vi på sentralt nivå blitt stadig mer avhengig av samspillet mellom nivåene. HTVen ga tydelig uttrykk for at de blir involvert for sent og på feil måte på DIF-nivå, til at de kan bidra inn i prosessen på en konstruktiv og hensiktsmessig måte. Flere hevdet også at den såkalte behandlingen i lokale arbeidsmiljøutvalg mer bar preg av et pliktløp, fremfor en reell behandling av de evt arbeidsmiljømessige konsekvensene. Her har partene i fellesskap et potensiale til forbedring.

DRØFTINGSGRUNNLAG FSJ VP

19. desember fikk de sentrale organisasjonene informasjon om drøftingsgrunnlaget for sentral behandling av Forsvarssjefens virksomhetsplan. De sentrale organisasjonene har gjennom høsten blitt holdt løpende orientert om prosessen og det samspillet som er på arbeidsgiversiden. Det beklagelige er at de sentrale organisasjonene ikke fikk det første utkastet og dermed kunne blitt gitt muligheten til å involvere våre tillitsvalgte på DIF-nivå, en involvering som er helt avgjørende for å få medbestemmelsen til å fungere. Nå fikk vi ikke det og med utlevering av drøftingsgrunnlaget 19/12 og det faktum at de fleste i Forsvaret tok juleferie frem til 6/1, medførte at vi ikke fikk innspill fra våre

HTV. Denne gangen har ikke arbeidsgiver lagt forholdene til rette for at medbestemmelsen ble ivaretatt på en forsvarlig måte.

FSJ VP BEHANDLES I FHAMU

7. januar behandlet Forsvarets Hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU) evt arbeidsmiljømessige konsekvenser av Forsvarssjefens virksomhetsplan. Utgangspunktet var DIFens behandling av respektive virksomhetsplaner i lokale AMUer. Flere DIFer hadde tatt dette oppdraget på alvor, bl.a. Luftforsvaret og Hæren, mens andre bare informerte AMU om status og at arbeidsgiver ikke så at planen ville gi arbeidsmiljømessige konsekvenser. Forsiktig sagt, mange arbeidsmiljøutvalg trenger kursing i hva de skal behandle og hvorfor, når det gjelder virksomhetsplanen.

Oppsummert er det kun en DIF (den minste i Forsvaret) som har bedt om å få ett årsverk, som følge av at 5 av 12 ansatte vil passere 62 år i 2014 (bare seniorpolitiske tiltak utgjør ca ½ årsverk). Utover dette gir ikke referatene indikasjoner på at DIFene virksomhetsplaner gir arbeidsmiljømessige konsekvenser. Jeg fremhevet Hær og Luftforsvaret, men de har utredet og gitt sine anbefalinger, men ikke realitetsbehandlet dette i eget AMU.

AMU-behandlingen er viktig, da den danner grunnlaget for senere drøfting av virksomhetsplanen, herunder forholdet mellom ressurser og oppdrag avdelingen har fått. Det handler om arbeidsmiljøet på din arbeidsplass og muligheten til å løse pålagte oppdrag innenfor et forsvarlig arbeidsmiljø.

DRØFTING AV FSJ VP 2014

BFO hadde utarbeidet skriftlige merknader til drøftingsgrunnlaget, basert på vår kjennskap til Forsvaret på generelt grunnlag og med utgangspunkt i FHAMUs vedtak etter sin behandling av virksomhetsplanen i Forsvaret.

BFO har bare positivt å si om samarbeidet med økonomi- og styringsstaben, som utvikler Forsvarssjefens virksomhetsplan, men det er hevet over tvil at de sentrale organisasjonene denne gangen ikke ble gitt mulighet til reell medbestemmelse pga

► Brigader Morten Sannes bidrar til at våre HTVer får en helhetsforståelse for utviklingen av budsjett og Forsvarssjefens virksomhetsplan.

► Våre HTVer følger spent med på Morten Sannes foredrag om budsjett og virksomhetsplanprosessen.

tidsfaktoren. Når samtlige arbeidstaker-organisasjoner og Forsvarets hovedverneombud blir enige om at prosessen mellom nivåene ikke har vært tilfredsstillende, bør det være et så tydelig signal til Forsvarsstaben om at noe er grunnleggende galt og må endres.

Det er bare å erkjenne at Forsvarsstaben ikke skjønnte alvorret eller ikke ønsker å bidra til at kommunikasjonen mellom HTVer og sentrale organisasjoner, samt HVO og FHVO kan bedres gjennom direkte pålegg til DIF-sjefen om å etterleve intensjonene i lov- og avtaleverk.

Forsvarsstaben mener de har ivare tatt organisasjonenes og FHVOs behov for organisatorisk behandling, ved å vise til lokale informasjons- og samarbeidsavtaler. Utfordringen er at disse har eksistert i flere år, uten at hverken HTVer eller HVO på DIF-nivå, involveres i budsjett og virksomhetsplan-prosessen så tidlig at de kan ivareta sin rolle, i samsvar med intensjonen i lov- og avtaleverk. Så kan jo Forsvarsstaben dekke seg bak setningen: «DIF-sjefer forutsettes å følge gjeldende lov- og avtaleverk ifm pålagte oppdrag, herunder aktivt bidra til at medbestemmelse og medvirkning ivaretas i prosessen». Den sto i fjor også, uten at det har gitt HTVene bedret mulighet til å bidra inn mot de sentrale organisasjonene, som DIF-sjefene gjør det mot Forsvarssjefen.

Forsvarsstaben ser ikke at de sentrale organisasjonene og Forsvarets hovedverneombud, har det samme behovet for informasjon og forankring opp mot sine tillitsvalgte på DIF-nivå, som Forsvarssjefen har det med sine DIF-sjefer. Dette samspillet er en forutsetning for å kunne stille opp som likeverdig part på sentralt nivå. Slik det er i dag, settes både det lokale og sentrale tillitsmannsnivå på sidelinjen.

FASTLØNNSAVTALEN UTFORDRER ALLE!

OTV-avtalen/fastlønnsavtalen har eksistert i mer enn 30 år. De siste to-tre årene har Forsvarsstaben prøvd å redusere ordningen til stor forundring for BFO. Det synes som om arbeidsgivers strategi, er å etablere egne regler som går på siden av den generelle

► HTV BFO i FAKT Rolf Falkenberg følger spent med på den sentrale drøftingen og erkjenner at det er forskjellig oppfatning av hvordan medvirkningen skjer på nivå 2.

forståelsen av Hovedavtalen i Staten. Forsvarsstaben utfordrer derved alle virksomheter i statlig sektor, ikke bare organisasjonene og de ansatte i Forsvaret. Vi trodde Forsvarsstaben hadde lært, da de sist ble satt på plass av FAD, men de er overbevist om egen forståelse av hovedavtalen.

Kort sagt er saken: Forsvarsstaben utfordrer forståelsen av Hovedavtalens § 33.3 som sier at det kan etableres ordninger hvor årsverk eller deler av årsverk avsettes til arbeid som tillitsvalgt i den enkelte virksomhet. Med virksomhet forstår vi etaten Forsvaret, jfr HA § 40 (definisjoner) mens Forsvarsstaben krever at den fastlønte tillitsvalgte kobles opp mot partsnivå som Hovedtillitsvalgt på driftsnivå (DIF). Dette strider også med vår forståelse av valgreglene i HA § 30, hvor det står at

tillitsvalgte fortrinnsvis skal velges/utpekes av og blant organisasjonens medlemmer som har arbeidet i virksomheten i de siste to år, og som har erfaring og innsikt i virksomheten. Det er altså medlemmene/organisasjonen som velger/peker ut og føringer fra Forsvarsstaben oppleves følgelig å være et forsøk på overstyring. Dersom Forsvarsstabens forståelse av Hovedavtalen legges til grunn, vil dette føre til omfattende endringer i samtlige virksomheter i statlig sektor. BFO har oversendt problemsstillingen til YS Stat, for at de i samarbeid med de andre partene i staten, kan avklare forståelsen av Hovedavtalen.

ragnar.dahl@bfo.no

► For behandlingen av arbeidsmiljømessige konsekvenser av FSJ VP, orienterte bedriftsoverlege Gunnar Skipenes om pågående radon-målinger i forsvarets boliger og kvarter.

► Marit Evenstad ledet drøftingene av FSJ VP 2014, mens brigader Morten Sannes og oblt Dag Erling Jenssen representerte økonomi- og styringsstaben.

Det er kun Hovedsammenslutningene og Staten som kan tolke Hovedavtalen.

BFO TILLITSVALGTE PÅ HØGSKOLEUTDANNING

BFO - skolens nye tilbud i 2013, gratis høgskoleutdanning for tillitsvalgte, er nå godt i gang.

Seks BFO tillitsvalgte fra sentralt til lokalt nivå har nå vært på sin første samling på høgskolen i Buskerud på Hønefoss. Studiet de deltar på i år er ledelse av menneskelige ressurser og personalarbeid - HRM, og inngår i årsstudium for tillitsvalgte.

Tilbakemeldingene etter første samling er ensidig meget bra.

BFO skolen vil komme tilbake til mer informasjon på nyåret om hvilke moduler som vil bli gjennomført i 2014.

Hvis du er interessert i dette tilbudet ta kontakt på post@bfo.no
Studieplan for 2010-2012 finner du her;
<http://hibu-echo.imaker.no/files/1325122108/file/studieplan-tillitsvalgte-2010-12.pdf>

DELTAKERE:

RSL Midt-Norge, Patrick Sundt
HTV FSAN, Hans Erik Bergene
BFO marked, Lars Andreas Irgens
BFO-Medlem, Kim Jensen
OTV Indre Østland, Håvard Støle
Hovedstyremedlem, Anders Strangstad

Av Lars Andreas Irgens

YS HAR FLYTTET INN I NYE LOKALER

Den 2. januar flyttet YS-sekretariatet inn i flunkende nye lokaler i Lakkegata 23. YS-forbundene Delta, Negotia, Norges Politilederlag, Parat og Yrkestrafikkforbundet, samt Tannhelsesekretærenes Forbund og Farmasiforbundet (begge tilsluttet Parat). Mandag den 6. januar ble innflyttingen markert med en tilstelning i kantinen. Befalets Fellesorganisasjon gratulerer YS med nytt «hus».

BFO ER SELVFØLGELIG TIL STEDE UNDER FOS VINTER I ÅR OGSÅ!

Selektører, følgebefal og ansatte på Kjevik setter stor pris på BFO's tilstedeværelse med nystekte vaffer og kaffe. Praktisk gjennomføring av FOS og Forsvarets aktivitet for øvrig er aktuelle diskusjonstemaer i BFO teltet.

Uke 3 i midten av januar, er all aktivitet på FOS lagt til området rundt Kjevik hvor fysiske og teoretiske tester gjennomføres. Grunnkurs i basisferdigheter for Forsvaret blir gjennomført under feltperioden uken etter, i Evjeområdet. Her er også BFOs representanter ute for å møte sine medlemmer.

I år er det ca. 450 kandidater som skal overbevise opptaksrådet om at de er de rette til å fylle opp inntil 264 av elevplasser denne gang. Endelig opptak ble gjennomført i uke 4. BFO stilte med egen representant i opptaksrådet. Resultatet var ikke klart i skrivende stund.

Rune Rudberg og Grethe Bergersen

► OTV Indre Østland major Grethe Bergersen tok seg av medlemmer på Kjevik under FOS vinter.

► Sjef BFOs kommunikasjonsavdeling Rune Rudberg i samtale med medlemmer og potensielle medlemmer på Kjevik.

► Tradisjonen tro serverer BFO nystekte vaffer og kaffe til de som kommer innom.

BFO MØTTE MEDLEMMENE PÅ JOINT WARFARE CENTER(JWC) JÅTTÅ

BFO sentralt, stilte mannsterke på Jåttå under lokalforeningens medlemsmøte. Interne kommunikasjons-utfordringer og debatt rundt kompensasjonen til personell på JWC som deltar på NATO-øvelser, var noe av det som ble tatt opp.

Nestleder BFO Jens Jahren, leder kommunikasjonsavdelingen Rune Rudberg, OTV Vest John Strømseng og redaktør Offisersbladet Einar Holst Clausen hadde tatt turen til Jåttå, for å møte de mange medlemmene BFO har på JWC.

Jens Jahren ga de fremmøtte en orientering om innføring og praktisering av ATF, før temaet dreide over mot de interne utfordringene de ansatte/BFO-medlemmene føler de har i dag. Noe dreier seg om varierende kommunikasjons-utfordringer opp imot ledelsen, og noe rundt det de føler som en urettferdighet knyttet til kompensasjon/tillegg under NATO-øvelser de deltar på.

Sammenlignbare personellgrupper som utfører samme type arbeidsoppgaver, men kommer fra andre avdelinger, kompenseres med øvingsdøgn, men JWC-ansatte kompenseres time for time. BFO-medlemmer på Jåttå ønsker rettferdig og lik kompensering for lik type merbelastning.

BFO har nå invitert representant fra BFO-Jåttå til Oslo, der de får delta på en sentral drøfting, der noen av utfordringene adresseres.

Møtet ble avsluttet med en hyggelig julelunch i messa/kantina til det utflyttede FOHK.

Einar Holst Clausen

► Jens og folket.

PENSJONSBRIEFEN TIL RAGNAR TREFFER IGJEN!

Lokalforening Gardermoen inviterte alle ansatte på stasjonen til informasjon om framtidig pensjon, og håndgrep du kan ta allerede nå for å sikre deg ytterligere i de glade pensjonistårene.

En blandet forsamling lyttet ivrig i de 2,5 timene som Ragnar Dahl foreleste om alle de underlige veier som dette med pensjon kan ta om man ikke setter seg godt nok inn i egen situasjon og er godt forberedt på hva som møter deg den dagen tiden er inne for å tre tilbake. At pensjon for militært personell ikke er lett å beregne ble stadfestet på NAV sine sider som overhodet ikke har gruppen med særaldersgrenser ivaretatt på "gjør det selv" sidene. Konklusjonen hos de aller fleste når de forlot salen var – "Her må jeg sette meg ned med mine data for å sjekke ut hvordan jeg kommer ut av dette" – og det kjære kollegaer : Det gjelder oss alle, uansett alder!

Grethe Bergersen/OTV Indre Østland

BFO PÅ YS-STAT KONFERANSE

Leder Pål Arnesen åpnet den årlige YS-stat konferansen. Han sa at pensjon blir viktig i vårens hovedoppgjør. BFO deltar med fem delegater, med leder Eivind Røvde Solberg i spissen. Konferansen har et variert program med hovedfokus på arbeidslivspolitikken og den statlige pensjonsordning. For BFO er debatten rundt pensjonsalder og særaldersgrenser svært viktig. BFO er svært tydelige på behovet for å opprettholde en særaldersgrense i Forsvaret. Eivind Røvde Solberg benyttet anledningen til å stille statsråd Eriksson spørsmål om særaldersgrenser, pensjon og avdelingsbefalsordningen. Solberg avsluttet med følgende oppfordring: «BFO er villige til å se nærmere på disse områdene, slik at det er fakta og kompetanse som kan danne grunnlag for den videre diskusjonen, og oppfordrer Statsråden spesielt til å se nærmere på grunnlaget for dagens avdelingsbefalsordning med 35 års aldersgrense, Forsvarets særordning med midlertidig tilsetting.»

Snøscooterpatrolje med grensejegere fra Garnisonen i Sør-Varanger (GSV).

OFFISERSBLADET

Befalets Fellesorganisasjon

RENTEUTVIKLING I STATENS PENSJONSKASSE OG BEFALETS LÅNEORDNINGER

Renten i Statens Pensjonskasse og Befalets låneordning følger den såkalte normrenten. Dette er en rente som fastsettes av Finansdepartementet. Normrenten har blitt fastsatt med utgangspunkt i en gjennomsnittlig observert rente på statskasseveksler* med inntil 3 måneders løpetid. Basert på dennes utvikling over en periode på to måneder fastsetter Finansdepartementet normrenten. Normrenten kan endres inntil seks ganger pr år. Normrenten har utgjort gjennomsnittrenten på statskasseveksler med et påslag på 0,5 prosentpoeng - frem til nå. Avtroppende regjering foreslo i utkast til Statsbudsjett for 2014 at påslaget skulle økes fra 0,5 prosentpoeng til 1,0 prosentpoeng. Påtroppende regjering har øket påslaget ytterligere fra 1,0 prosentpoeng til 1,25 prosentpoeng. Gitt dagens normrente, vil dette kunne medføre at renten i Statens pensjonskasse og Befalets låneordninger, vil øke fra 2,25% til enten 2,75% eller 3,00% fra og med 1 mars 2014. En slik økning medfører økte rentekostnader. For et lån på kr 1.700.000 blir renteøkningen på kr 8.500 (2,75%) eller kr 12.750 (3,00%) pr år før skattefradrag. For Befalets låneordning del I og del II der maksimal-beløpene til sammen er kr 950.000 blir skatteøkningen kr 4.750 (2,75%) eller kr 7.125 kroner (3,00%) pr år før skattefradraget. Etter hvert som lånene blir nedbetalt, vil merkostnaden reduseres. For nærmere informasjon se spk.no eller Finansdepartementets hjemmeside på regjeringen.no. Statskasseveksler er verdipapirer utstedt av staten med løpetid under ett år.

FULL RULLE MED KAFO PÅ LUFTKRIGSSKOLEN!

KAFO LKSK har opprettet ett nytt lokalstyre med to representanter fra hver klasse. Åtte kadetter har tatt på seg vervene som KAFO tillitsvalgt. Lokalstyret har gjennomført BFO grunnkurs og planlegger å delta på flere av BFO-skolens moduler. I løpet av høsten 2013, har det nye styret jobbet aktivt for medlemmene sine. I desember ble det holdt en BFO/KAFO julekalender for alle medlemmene. Det var trekking hver dag frem til jul. I tillegg bidro KAFO med et gavekort til Kadettsamfunnets juleverksted og vaffelsteking under Julecupen. For både kadetter og ansatte ble det også arrangert et innholdsrikt fotokurs.

Lokalstyret jobber for en bedre kadetthverdag, og aktuelle saker er bedre luftkvaliteten på skolen, daghavendeordningen og en lokal stipendordning. I februar planlegger KAFO å arrangere kurs i forhandlingsteknikk, som er en modul under BFO-skolen. Til kurset inviterer vi kadetter fra hele landet og BFO medlemmer i Region Midt-Norge. Følg oss på Facebook! <https://www.facebook.com/kafo.luftkrigsskolen> - Lokalstyreleder er Thorbjørn Lerø.

BFO inviterte til pizzakveld på Luftkrigsskolen onsdag 20. november. Nærmere 20 kadetter var samlet i baren på Luftkrigsskolen for en liten pustepause i den hektiske kadetthverdagen.

Pusterommet yoga- og massasjeterapi gjestet Luftkrigsskolen 16. oktober. Instruktør Inger Marie Arentz holdt massasjekurs til hjemmebruk for BFO medlemmer og deres bedre halvdel. Kadettene og samboerne var meget fornøyd etter kurset, og tok med seg teknikker for massasje i hverdagen.

21. – 23. februar arrangeres det kurs i forhandlingsteknikk på Luftkrigsskolen. Kadetter fra alle krigsskolene inviteres for en BFO Weekend på Kuhaugens befestninger i Trondheim.

Thorbjørn Lerø

► Fra pizzakveld på Luftkrigsskolen, samt den heldige vinneren av hovedpremien i adventskalenderen.

BFO-OVERRASKELSE PÅ VEI TIL JOBB!

Første søndag i advent var over, og arbeidsuken skulle starte. Klokken var så vidt passert 0600. Ved hovedporten på Akershus festning var det litt uvanlig aktivitet denne mandags morgen. Mens de første ansatte kjørte inn porten gjennom adgangskontrollen, var det en ny «post» på veg opp. Det var BFO Akershus som rigget en juleaktivitet. Bord, BFO-pop-up screener og varmepalme spratt opp og strøm ble rullet ut. Julemusikken kom frem og lokket på jula og julestemningen.

Et par digre kanner med gløgg ble tryllet frem og kopper fylt opp med mandel, rosiner og gløgg. Etter hvert som våre kollegaer og medlemmer kom på jobb, enten til fots eller i bil., ble det servert gløgg av våre lokale tillitsvalgte og et par andre frivillige medlemmer. Pepperkaker og twist var også en del av menyen. Våre medlemmer fikk også en liten julehilsen, og de som kom på stand fikk også en julekalender og diverse profileringsartikler.

Over 200 kopper gløgg forsvant i løpet av et par timer. Mange gode tilbakemeldinger, store smil og hyggelige hilser. En spesiell takk til Tor Gunnar Framnes, som nok en gang har brukt ekstra tid på å klargjøre, skaffe og stille opp på svært kort varsel!

Michael Bruteig
Leder BFO Akershus

717 skvadron 65 år

717 skvadron inviterer alle tidligere og nåværende ansatte ved 717 skvadron, Forsvarets EK Støttesenter (FEKS/717skv) og 335 B-Ving/EKKO-avdelingen og andre med tilknytning til 717skv, til 65-års markering av opprettelsen av 717 skvadron den 4. og 5. april 2014 på Rygge Flystasjon.

PROGRAMMET VIL BLI SOM FØLGER:

Fredag 4. april

Get-together i messa på Rygge Flystasjon kl. 1800–0200

Lørdag 5. april

Miniseminar med foredrag kl. 1200–1600

• Gamle 717skv • 335skv/B-ving • Dagens 717skv

Middag i messa på Rygge kl. 1800–0200

Påmelding til følgende e-post adresse: 717jubileum@gmail.com. Angi hva påmeldingen gjelder (get together/miniseminar/middag)

Kuvertpris for «Get together» fredag 4. april er kr. 100,- pr. person, og kuvertpris for middag lørdag 5. april er kr. 300,- pr. person.

Påmeldingsfrist er fredag 14. februar 2014

Instant Shelter

Bruksområder:

Forlegning
Messer
Verksted
Lager

Ring 64 83 55 00

www.obwiik.no

rom for frihet

BFOS HEDERSPRIS 2014

BFOS Hederspris kan tildeles enkeltpersoner som har optrådt, handlet eller utvist et engasjement av en slik art at det er å betrakte som fremragende. Forslag på kandidater til BFOS Hederspris 2014, sendes direkte til Trond Sjøtun på mailadresse: tsjotun@mil.no eller på telefon 932 54 960 innen utgangen av mars. Årets Hederspris skal deles ut på BFOS lederkonferanse i juni, og det oppfordres til å sende inn forslag på kandidater. Frist for innsendelser er 2. april.

STATUTTER FOR BFO HEDERSPRIS

- § 1 BFO Hederspris skal støtte formålet for BFOS eksistens og virke, både verne om dens grunnleggende verdier og evne til fornyelse. BFO Hederspris skal stimulere gjennom å belønne enkeltpersoners arbeid og innsats i henhold til strategien uttrykt ved "styrke, uavhengighet og samarbeid."
- § 2 BFO Hederspris kan tildeles enkeltpersoner som har optrådt, handlet eller utvist et engasjement av en slik art at det er å betrakte som fremragende.
- § 3 BFO Hederspris er et kunstverk med tilhørende diplom. Kostnad oppad fastsettes av BFO Hovedstyre, men kan i sum aldri overstige samlet utbytte av fondet for vedkommende år. Grunnlaget for BFO Hederspris finansieres av et fond som består av overskudd etter overføring av HOFs legat samlede midler, samt resterende midler fra Sjøforsvarets offiserforening. Ansvar for forvaltningen av fondet tillegges leder BFO.
- § 4 Vurdering av kandidater foretas av en jury bestående av tre BFO-medlemmer hvorav leder utgår fra BFO Hovedstyre. Hovedstyret stadfester juryens sammensetning. Juryen konstituerer seg selv.
- § 5 BFO Hederspris utlyses i Offisersbladet og på BFOS nettsider innen utgangen av januar måned. Forslag til kandidater meldes inn til BFOS sekretariat innen utgangen mars måned.
- § 6 BFO Hederspris skal utdeles ved en høytidelighet og som et selvstendig innslag under BFO lederkonferanse eller BFO kongress. BFO Hederspris deles ut én gang per kalenderår. BFO Hederspris ble formelt innstiftet på BFO 6. ordinære kongress 2005. BFO Hederspris skal videreføre intensjonen fra HOFs legat og Sjøforsvarets Offiserforening gjennom å gi BFO fornyet aktualitet og betydning. For øvrig henvises det til protokoll og referat fra BFO 6. ordinære kongress.
- § 7 Endringer av disse statuttene tilligger BFO Hovedstyre. Eventuell nedleggelse av BFO Hederspris tillegges BFOS kongress etter simpelt stemmeflertall.

Disse statutter er fastsatt av BFO Hovedstyre på hovedstyremøte i sak nr 3/2006 den 31. januar 2006.

Forsvarets veteraner
Presenterer:

VINTER- 17-28. FEBRUAR

AKTIVITETSUKENE 2014

2-uker spekket med vinteraktiviteter som;
Smørekurs, skiturer, tur til Trysilfjellet,
akekonkurranse, pilkekonkurranse, bowling og
hesteridning på Krogsrud gård.

Søk om opphold til Forsvarets veteraner på
Tlf: 62 82 01 00

E-post veteransenteret@mil.no
Med anerkjennelse og respekt.

LUFTFORSVARSGENERAL PÅ Plass I FORSVARETS ØVERSTE LEDELSE!

Generalløytnant Erik Gustavsson fra Luftforsvaret, overtok som ny sjef for forsvarsstaben under en seremoni på Akershus festning den 10. januar. Leder BFO Eivind Røvde Solberg var til stede på seremonien og på mottagelsen i etterkant. Leder BFO og et samlet BFO, ønsker generalløytnant Erik Gustavsson hjertelig velkommen som ny sjef forsvarsstab. BFO har hatt et utmerket samarbeid med Gustavsson i hans tidligere posisjoner, og håper på et like godt og konstruktivt samarbeid i tiden fremover. BFO ønsker generalløytnanten lykke til i en av Forsvarets viktigste stillinger.

Einar Holst Clausen

HVA SKJER I LOGISTIKKPROSJEKTET?

HVA SKJER?

Logistikkprosjektet (LogP) har som oppdrag å videreutvikle Felles integrert forvaltningssystem (FIF) ved å levere løsninger innen økonomi, styring og logistikk. Sammen med fagmyndighet og representanter fra linja har prosjektet tidligere identifisert hvordan løsningen er ment å skulle fungere.

LogP er nå i ferd med å lage skjermbildene og sette opp hvordan informasjonen skal flyte i den nye løsningen. Prosjektet har kommet langt i arbeidet med hvordan oppgaver (funksjoner) knyttet til systemet, skal innføres i organisasjonen. Dette vil være grunnlaget for hvilke brukere som skal ha hvilke tilganger når løsningen tas i bruk. Videre jobber prosjektet med å forberede sluttbrukeropplæringen, og gjør klart til de omfattende testene som skal gjennomføres før løsningen blir endelig godkjent.

HVA BLIR NYTT MED LOGISTIKKLØSNINGEN I FIF?

Løsningen som i disse dager er under utvikling er omfattende og kompleks, og vil treffe store deler av Forsvaret. Etter anbefaling fra leverandøren (Accenture) er den delt i tre delleveranser, der kun den første så langt er besluttet innført gjennom LogP. Hovedhensikten med inndelingen er å redusere risikoen ved innføring. De viktigste endringene i den nye løsningen som prosjektet har i oppdrag å levere er:

Økonomi og styring: Integrere samhandlingen med alle fagområder fra planlegging til kontroll, understøttet av nytt regnskapsprinsipp og ny kontoplan

Strukturforvaltning: Bidra til bedre og raskere operasjonsplanlegging basert på gjenbruk av data fra FIF. Styrke betydningen av strukturelementet som navet for materiell-, personell- og økonomistyring.

Eierskapsforvaltning: Sette Forsvaret i bedre stand til å forvalte, kvalitetsstyre og -sikre aktiviteter, dokumentasjon og materiell gjennom hele levetiden. Innføre felles prosess for rapportering av avvik og hendelser på

tvers av flere sikkerhetsområder (personlig sikkerhet/HMS, sikkerhetstjeneste, miljøvern, materiellsikkerhet og operativ sikkerhet).

Vedlikehold: Gi mulighet for forbedret og effektivisert vedlikeholdsplanlegging, oppfølging av materiell og integrering mot forsyning. En felles løsning for vedlikehold, som gir synergieffekter gjennom helhetlig styring av ressurser og arbeidsprosesser på tvers av Forsvaret.

Forsyning: Gi forbedret og effektivisert forsyningsplanlegging, -gjennomføring og integrering mot vedlikehold. Gi mulighet for å redusere kostnadene gjennom optimalisering av forsyningsprosessen.

INNFORING OG OPPLÆRING

LogP jobber nå med å lage en plan for hvordan innføringen i detalj skal foregå, og medio 2014 skal planen være ferdig. Det er besluttet at innføringen starter i januar 2015 med nytt regnskapsprinsipp og ny kontoplan. Fra sommeren 2015 og utover i 2016 vil øvrige deler av løsningen bli innført. Ulike brukergrupper vil ta i bruk løsningen til ulike tidspunkt.

I prosjektet er det lagt til grunn at justering og tilpasning av organisasjonen skal

være gjennomført før løsningen tas i bruk. Dette vil bidra til å gjøre innføringen best mulig for de enkelte brukergruppene.

At flere tusen medarbeidere i Forsvaret får en endret hverdag som følge av videreutviklingen av FIF er det ingen tvil om. Gjennom rollebasert opplæring vil alle sluttbrukerne trenes i den funksjonaliteten de skal bruke. Opplæring skal gjennomføres så kort tid som mulig før løsningen tas i bruk. LogP legger opp til en utstrakt bruk av lokale ekspertbrukere (LEB) som skal støtte prosjektet i innføringen av den nye løsningen med tilhørende prosesser og roller. LEBene skal også bidra som instruktører, hjelpeinstruktører og lokale veiledere før, under og etter innføringen. LEBene ønskes velkommen i prosjektet i løpet av første kvartal 2014.

Alle ansatte i Forsvaret oppfordres til å abonnere på prosjektets nyheter på intranett, da vil du automatisk også motta LogP nyhetsbrev.

Intranett sidene finner du her: <http://intranett2.mil.no/organisasjon/los/P2814/Sider/default.asp>

FAKTA

FIF (FELLES INTEGRERT FORVALTNINGSSYSTEM)

FIF er Forsvarets felles løsning for forvaltning, styring og ledelse av virksomhetens personell-, økonomi- og materiellressurser. FIF skal til enhver tid gi et presist statusbilde av ressursene i dagens strukturelementer og sikre evnen til å planlegge ressurser i forhold til oppdrag og fremtidige behov. Målet med FIF er å sette Forsvaret i stand til å styre virksomheten mer effektivt og å bidra til økt operativ evne.

FAKTA

LOGISTIKKPROSJEKTET

Logistikkprosjektet skal levere en logistikk-løsning og en utvidelse av styrings- og økonomiløsning i FIF. Målet er å effektivisere Forsvarets logistikk- og støttevirksomhet slik at styringsinformasjonen bedres, reaksjonsevnen økes og ressurser kan omfordes til operativ virksomhet og materiellinvesteringer. Logistikk-løsningen i FIF er organisasjonsuavhengig og baserer seg på standard funksjonalitet i SAP, en av de mest anerkjente systemplattformer.

ET FORSVAR I UBALANSE, MEN VI LEVERER!

Vi er nå over i et nytt år og 2013 er historie. I 2014 har vi i Forsvaret også mye å se frem mot. Det er 200 år siden Grunnloven ble underskrevet og likeledes fyller den Norske Marine 200 år. Når man ser tilbake på året som har gått var det et år fylt med store kontraster, både i verden og Forsvaret. I Norge fikk vi ny regjering og ny forsvarssjef, dette vil nok innvirke på driften av Forsvaret i tiden som kommer.

Vår nye forsvarsminister Eriksen Søreide, åpnet foredragsåret 2014 i Oslo Militære Samfund, her pratet hun blant annet om åpenhet og kommunikasjon. Spesielt likte jeg at hun la til rette for at det skal være et stort rom for faglig brytning og diskusjon før beslutning treffes. På dette området ønsker KAFO å være på banen i året som kommer. Vi søker å finne de arenaene hvor vi kan få gi innspill til beslutningstakerne. På Krigsskolene har kadettene daglige samtaler om utfordringer og mulige effektiviseringer ved dagens forsvar. Det er stor interesse og engasjement for at arbeidsplassen vår skal være en robust og profesjonell utøver av makt på vegne av staten.

Under Forsvarssjefens tale i Oslo Militære Samfund 13 januar, innrømmet han en stor ubalanse mellom oppgaver, struktur og ressurser. Han omtalte bemanningssituasjonen som alvorlig og mente at dette svekker vår operativitet.

For sakens kjerne er den at det står ikke så bra til som vi hadde ønsket, vi er for få ute på de operative plattformene og vi har et stort behov for å gjøre noe med dette. Vi i KAFO jobber i første omgang for å få til karriereveiledning og oppfølging på alle krigsskolene før våpenvalget skjer, slik at kadettene får hjelp til å finne stillinger og karriereveier hvor de kan utnytte eget potensiale. Dette vil igjen kunne føre til at de unge offiserene velger å stå i uniform mye lengre enn hva pliktårene krever og kanskje for resten av livet.

På tross av et forsvar i ubalanse holder personellet som er der et høyt operativt nivå. Mot slutten av 2013 viste Sjøforsvaret igjen god reaksjonsevne da KNM Helge Ingstad i løpet av noen dager kastet loss og satte kursen sørover for å bidra til å hente ulovlige kjemiske stridsmidler ut av Syria. Viljen til å reise ut på et slikt oppdrag på så kort varsel vitner om en profesjonalitet blant styrkene og et ønske om å utgjøre en forskjell.

KAFO sitt nyttårsforsett er i iallfall klart; vi skal fortsette! Fortsette å påvirke der vi har mulighet, fortsette å ytre kadettens meninger og fortsette å prøve å gjøre Forsvaret til en bedre og mer robust utøver av statsmakten.

Christina Pilar Grimstad
Leder KAFO Landsstyret

ARBEIDET ER I GANG

Jeg vil gjerne begynne med å ønske alle ett riktig godt nyttår og håper at alle har kommet godt i gang nå som vi er startet på måned nummer to. Med ett nytt år kommer nye muligheter og det er noe landsstyret i BESO har tenkt å gjøre det meste ut av.

Før julefreden senket seg møtes landsstyret og fikk spikret årets handlingsprogram som kan leses på våre nettsider. Med

handlingsprogrammet i boks har det nå blitt helt åpent for å fokusere all vår kraft på sakene som står i programmet. I tillegg ble arbeidet startet skikkelig med utforming av skriv til samtlige skolesjefer og et skriv til Forsvarsministeren. Skrivet som skal gå ut til skolesjefene vil inneholde både generelle saker som vi jobber med og spesifikke saker som omhandler de forskjellige skolene. Derimot i skrivet som ble sendt til Forsvarsministeren var fokuset på forholdene ved flerårige befalsskoler og på utdanningsbonus.

I neste arbeidsfase vil fokuset til styret være informasjonsinnsamling og statusoppdatering på gamle og nye saker for å få vite dagens situasjon ved Forsvarets skoler. Vi vil i denne fasen ta kontakt med aktuelle elever som sakene våre omhandler og personer i nøkkelstillinger som har makt innenfor saken som f.eks. skolesjefer og ansatte i forsvarsstaben. Vi må være ærlig nok at vi ikke kan flytte fjell over natten, men vi vil aldri sette til siden en aktiv sak hvor endringer fortsatt kan skje. Vi vil gå i møtet for å fremme forbedringer, men samtidig være like til stede for at tilstander ikke skal forverres.

BESO landsstyret er til dags dato representert fra HBS KP A, HBS KP C, FIH, LBSK og UBHH, dette gjør at vår tilstedeværelse er relativt godt spredd utover de forskjellige skolene. Ved disse skolene oppfordrer jeg elevene til å ta jevnlig kontakt med deres tillitsvalgte og opplyse om meninger eller stille spørsmål. Fra de skolene hvor vi ikke er daglig oppfordrer jeg til å ta kontakt via mail eller telefon for å dele deres meninger og landsstyret vil samtidig arbeide for å kontakte disse skolene for å innhente informasjon og meninger.

Neste styremøte vil nå bli holdt på Rena Leir fra 14. til 16. februar. Grunnen til å avholde styremøte på Rena blir for å jobbe med vår intensjon om å være et mer synlig styre. Jeg oppfordrer elevene ved Hærens Befalsskole til å benytte muligheten at vi er til stede ved deres leir til å spørre eller informere oss om ting som står dem nær. Og i den sammenhengen vil jeg minne om at vi i BESO er av elevene for elevene og er helt vanlige mennesker, så det er ikke farlig å komme og snakke med oss i messen og eller andre steder. Så bruk muligheten dere har her. Jeg vil også opplyse om at vi vil prøve å ha tilstedeværelse ved flere skoler og leirer i løpet av året for å minske mellomrommet mellom landsstyret og elevene ved forskjellige skoler.

Marius Thorsø
Leder BESO

Hvordan står det egentlig til med huset ditt?

Med Super husforsikring får du en av Norges grundigste boligsjekker inkludert i forsikringen.

If Boligsjekk vil avdekke hvilke tiltak som bør iverksettes for at boligen skal bli sikret mot mulige vannlekkasjer, sopp, råteskader, brann og tyveri. Dette vil gjøre hjemmet ditt tryggere og gi deg større økonomisk forutsigbarhet. If Boligsjekk utføres av en uavhengig ekspert som sjekker huset ditt grundig. 120 punkter alt i alt. Sjekken er kun ment for å hjelpe deg, og prisen på forsikringen endres ikke på grunn av boligsjekken. Ikke vilkårene heller.

If Boligsjekk utføres av Anticimex.

Ønsker du å vite mer, ring Forsvarets Personellservice
på telefon 21 07 57 10 eller if@fp-service.no

9044_0 inhouse NO

FP

Forsvarets Personellservice

Rolig, vi hjelper deg.

KONGSBERG signerer Rammeavtale

KONGSBERG signerer langsiktig Rammeavtale med Forsvaret for drift og vedlikehold av systemer på Sjøforsvarets fartøyer og treningssentre

KONGSBERG har signert en langsiktig Rammeavtale med Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO) for drift, vedlikehold og videreutvikling av KONGSBERG-leverte systemer om bord på Sjøforsvarets fartøyer og treningssentre.

Rammeavtalen trer i kraft fra 1. januar 2014 og har en varighet på 6 år. Omfanget av avtalen er på 165 MNOK. Utover dette gir også Rammeavtalen FLO mulighet til å bestille tilleggstenester, reservedeler og annet utstyr etter behov.

Dette er en viktig milestein både for Sjøforsvaret og KONGSBERG. Rammeavtalen bidrar til å sikre et godt koordinert og effektivt vedlikehold av alle KONGSBERG-leverte systemer for Nansen klasse fregatter, Skjold klasse korvetter, Minefartøy, Ula klasse undervannsbåter, andre fartøyer og treningssentre gjennom deres levetid. For KONGSBERG betyr dette en kontinuerlig aktivitet knyttet til Kommando- og kontrollsystemer, Navigasjonssystemer, Sonarsystemer, NSM missiler og Trenere, som også vil bidra til å sikre videreutvikling av kompetanse framover.

KONGSBERG styrker sin tilstedeværelse ytterligere på Haakonvern Orlogsstasjon der KONGSBERG-teamet vil jobbe tett sammen med Sjøforsvarets personell for å løse oppgavene så raskt og effektivt som mulig.

Einar Holst Clausen

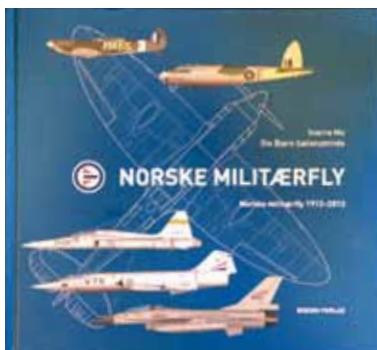

Direktør Sjøforsvarssystemer Leiv Inge Steig i KONGSBERG, Orlogskaptein Torill Herland i Forsvarets Logistikkorganisasjon og Direktør Missilssystemer Pål Bratlie i KONGSBERG.

NORSKE MILITÆRFLY

Har fått boka "Norske Militærfly" 1912-2013 inn på pulten i dag. En fantastisk bok fra Bodoni Forlag, skrevet av Sverre Mo og Ole Bjørn Sælensminde. Rene leksikonet, men med flotte tegninger, samt mye god informasjon, ispedd gode historier fra alle epoker. Løp og kjøp!!

Einar Holst Clausen

Bind IV av "Spitfire Saga" har kommet!

Den grundige og historiske beretningen om 331 og 332 skvadrons innsats i England under andre verdenskrig, fortsetter i bind IV. Forfatteren, eller forskeren Cato Guhnfeldt, har nok en gang trykket frem mengder av bilder, originaldokumenter-kart, kopier av flyernes kamprapporter etter avsluttet tokt, samt personlige beretninger fra så vel flygere som fra bakkepersonellet.

Noak et praktverk på over 370 sider, der Guhnfeldt bergtar alle flyinteresserte med fantastiske fotografier, personlige skildringer og vitnesbyrd, kombinert med originaldokumenter, kart og rapporter, som tidligere ikke har vært publisert. Som de tre foregående bindene, så er bind 4 et klart "must" for alle flyinteresserte, men også for alle de som ønsker å vite om Luftforsvarets spede begynnelse, og hvilke verdier denne forsvarsgrenen er bygget på.

Jeg ser frem til de siste to bindene som er planlagt, og bøyer meg i støvet for forfatteren Cato Guhnfeldt, som med sine enorme flyhistoriske detaljkunnskaper og pågangsmot, sikkert klarer å samle hele Luftforsvarets historie inn i 6 bind av "Spitfire Saga".

Informasjonsinnhentning med blant annet intervjuer med teknikere og flygere, før de gikk bort, kildekontroll gjennom flere tiår, samt skrivearbeidet som Guhnfeldt nå gjør, er nesten å regne som et rent forskningsarbeide. Boken gis ut av Wings Forlag as, og kan bestilles via internett, eller kjøpes hos de fleste bokhandlere.

Veiledende pris: 495,-

Forlag: Wings forlag as

Einar Holst Clausen

KONGSBERG signerer avtale med det australske forsvaret

KONGSBERG signerte i slutten av desember 2013, en avtale verdt om lag 32 millioner kroner med det australske forsvaret. Den nye kontrakten er i forbindelse med oppgraderinger av tidligere leverte PROTECTOR M151 Remote Weapon Station.

Det australske forsvaret foretok i 2004 innkjøp av 59 PROTECTOR M151-systemer for integrasjon på deres ASLAV-kjøretøy (Australian Light Armoured Vehicle) i forkant av deres kontingenter i Irak og Afghanistan.

Våpensystemet skal gjennom oppdateringer og vedlikehold for å møte dagens krav standarder. Arbeidet skal utføres av KONGSBERG i Norge og forventet leveranse er september 2014.

Einar Holst Clausen

KONGSBERG og Boeing tester

KONGSBERG og Boeing tester integrasjon av Joint Strike Missile (JSM) på F/A-18 Super Hornet

Kongsberg Defence Systems (KONGSBERG) gjennomførte i slutten av 2013, en såkalt fit-check av Joint Strike Missile (JSM) på en F/A-18F Super Hornet ved Boeings fabrikk ved St. Louis. Testen ble vellykket gjennomført for å sikre at missilet passer til flyets eksterne fester. Testen bringer JSM et steg nærmere Super Hornet kompatibilitet.

- JSM er et 5.generasjons langtrekkende presisjonsvåpen med lav radarsignatur ("stealth") mot sjø- og landmål. Boeings F-18E/F multi-rolle kampfly er et av markedets mest kapable og internasjonale salgssuksess. KONGSBERG er i følge, Administrerende Direktør Harald Ånnestad, ved Kongsberg Defence Systems, meget stolte av å jobbe med Boeing å tilby JSM kapabilitet på F-18. Fit-check på F/A-18 bekrefter igjen JSMs evne til å være kompatibel med eksisterende flåte av kampfly og representerer en mulighet på kort sikt mot avanserte trusler, sier Ånnestad videre. KONGSBERG og Boeing er i disse dager i gang med vind-tunnel tester for Super Hornet Block II.

Einar Holst Clausen

BOKANMELDelse:

Boka «Tenk som en kriger» Nå dine mål med mental styrketrening

I midten av januar, fikk jeg boka "Tenk som en kriger" inn på pulten min. Tommy Fjeldheim er forfatter, og hvem er nå det tenkte jeg. Sikkert nok en bok om coaching og foredragsvirksomhet, var min første tanke. Men så sto det på baksiden av boken at Fjeldheim har lang erfaring som tidligere elitesoldat i Forsvarets spesialkommando - min interesse var vekket.

Jeg regnet med at dette var «tung» lesning, men der viste det seg at jeg tok fullstendig feil. Boka var nemlig svært lestlest. For Fjeldheim skriver forståelig, selv for en redaktør (humor).

Utsagn i boken, som "Det dreier seg ikke om å bli sintere eller mer høyrøstet, men å takle utfordringer og hverdagsstress bedre", kan flere kjenne seg igjen i, eller burde kjenne seg igjen i. Han forteller oss på en morsom, men saklig måte hvordan vi kan bryte ned mentale barrierer, motivere oss selv, redusere stress og hverdagsfrykt, samt få kontroll over enhver situasjon. Og det meste av det han får oss til å forstå, ser han i lys av, og sammenligner med sine erfaringer som operatør i Forsvarets spesialkommando, der han måtte være fysisk og mentalt forberedt til å takle mange vanskelige utfordringer.

Dette var interessant og lærerik lesning. Ingen «professorale» vendinger, men derimot skrevet til oss, fra en av våre egne. anbefales! Boken på 315 sider, er skrevet i samarbeid med Irina Lee. Det er J.M. Stenersen Forlag as som utgir boken med ISBN nr: 9799272015625 Pris 349,-

Einar Holst Clausen

Hedret på medaljeseremoni på Gardermoen!

Fredag den 17. januar, ble 120 soldater hedret for sin tjeneste i Afghanistan de siste seks månedene. Personellet, som under seremonien mottok Forsvarets operasjonsmedalje Afghanistan, har tjenestegjort i den nasjonale kontingentstaben (NCC XXIV), det nasjonale støtteelementet (NSE XXIV), politimentorstyrken (PAT II) eller som flyplasspersonell ved Kabul internasjonale flyplass.

Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide talte under seremonien. Hun var imponert over det arbeidet som soldatene har lagt ned, og trakk frem viktigheten av den hver enkeltes innsats.

- Det er i slike krevende oppdrag vi ser hvor viktig den jobben hver og en av dere gjør. For enten du er kokk eller tekniker, lagfører eller stabsoffiser så skal du vite at din innsats passer perfekt i det store puslespillet. Det er fordi dere er svært dyktige på deres respektive fagområder at Norge får ros og annerkjennelse for det dere gjør, sa Søreide.

Personellet som nå kom hjem, har i hovedsak tjenestegjort i perioden juli 2013 til januar 2014. Sjef operasjoner ved Forsvarets operative hovedkvarter, Yngve Odlo, overrakte operasjonsmedaljene. I tillegg var forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen, generalinspektøren for Hæren, Rune Jakobsen, og generalinspektøren for Luftforsvaret, Finn Kristian Hannestad, til stede.

Kilde: Forsvaret

DEN UTVIDEDE FORSVARSFAMILIE

I en periode hvor vernepliktsforsvaret synes på vei til å bli avløst av et vervet forsvar, vil betydningen og spørsmålet om den enkelte soldats tilhørighet til avdelingen øke. Lojalitetsbegrepet kan endre seg fra Konge og Fedreland til Lønn og Karriere. Da kan det være gode grunner til å gjenta en del allerede etablerte sannheter som kan videreføres og videreutvikles basert på at din militære avdeling er din utvidede familie, før, under og etter tjenesten.

Enkelte nasjoner har en sterkere og en noe annerledes militær kultur enn Norge, men mye er også likt. Vi nordmenn er tradisjonelt oppdratt til å betrakte dette å skulle være soldat som en plikt. Men en ny type forsvar basert på at den enkelte må søke seg inn til tjeneste, og faktisk i mange tilfeller også må konkurrere seg til en plass, så oppstår en ny virkelighet.

SOLDATYRKE SOM KARRIERE

I en ny virkelighet i et nytt århundre må vi bare erkjenne at dette er i ferd med å endre seg. Soldatbegrepet er nå oftere knyttet til

yrkesbegrepet som igjen henger nøye sammen med karrierebegrepet. Som vi ser, som så mye annet, er også denne del av kulturlivet, det vil si militærkulturen, i hurtig endring. Vi etterligner og aper etter andre nasjoner, men er likevel bundet til egne, norske nasjonale tradisjoner. Av det oppstår det en ny kultur, nye tradisjoner som avdelingen tar med seg videre i sin egen utvikling, i sine oppdrag, sine tradisjoner, i sin historie. Mangt og mye av dette gror frem på egen hånd, men mye kan også hjelpes på vei hvis man vet hvordan. I et aksellerende, dynamisk forsvar i vekst, bort fra det gamle, men likevel tuftet på det tradisjonelle, det historiske, kan det være gode grunner til å puffe på en slik utvikling samtidig som man fastholder det man alt har.

SELEKSJON OG VILLIGHET

I de fleste avdelinger som allerede har en fast tømret organisasjon å bygge på, og som ikke bare består av sammenraskede, men utvalgte grupper, vil se en empirisk utvikling. Den kan være stor eller liten, og den går hurtig eller sakte avhengig av avdelingens iboende dynamikk; det vi med andre ord kaller spenst og pre. Vi har/hadde det i vårt klassifikasjonssystem ved sesjonen. Hvem husker ikke stoltheten ved å få en A i vernepliktsboken, ofte etterfulgt av et MP+. Med det var veien åpen, hvis det var det man ville. Utvelgelseskriterier skifter, blir mere komplekse fordi de tjenestlige utfordringer blir det, men ofte er det helt

avgjørende punkt den enkeltes innstilling og faste vilje til «å komme med». I Finland er det fortsatt en skam å bli vraket på sesjon; slik var det i alle fall for noen år siden.

OMDØMME

Den enkelte avdelings omdømme, rykte og tradisjoner er blant de faktorer som underbygger interessen for avdelingen før tjenesten, under tjenesten og etter avsluttet tjeneste. Som eksempel kan nevnes Fremmedlegionen, U S Marines etc. Her i Norge hadde vi tidligere Brigaden i Nord-Norge, Jegerkorpset og vi har fortsatt en avdeling som er utgått fra Jegerkorpset, nemlig HMKG.

GRUNNLEGGENDE

Det grunnleggende er at det er personellet som er avdelingen, tro ikke noe annet, - alt annet er kosmetikk. Det er faktisk sant når det sies at personellet er den største ressurs, det er ikke bare en talemåte, men spørsmålet er hvorledes vi forvalter denne ressurs? Beroende på hvor grundig avdelingen i utgangspunktet er i sin seleksjon, hva den selv krever, hvor utfordrende tjenesten er, hvorledes den er organisert og hvilke formål, korte, eller langsiktig, vil graden av de grupper som inntas, kall det gjerne opptas i fellesskapet hurtig endre seg fra sammenraskede- til fast sammensatte grupper.

DET VI UNNGÅR Å SNAKKE OM

Slike grupper eller grupperinger, kall det

avdelinger, vil av hensyn til egen teambuilding ha behov for en åndelig base som for eksempel den som Speiderbevegelsen har eller hadde. Noen vil sikkert trekke på skuldrene av en slik påstand, men for å beholde gode tradisjoner og samtidig være i stand til å skape nye, gode tradisjoner vil det være nødvendig at alt personell er innforstått med at all trening og øving er basert på normer og åndelige verdier for utvikling av avdelingens ego, kall det gjerne for «branding» som for eksempel HMKG. Og hva angår Speiderbevegelsen, en ikke uvesentlig del av de mange som under WWII gjorde den største innsats og likeledes var det største offer nettopp speidere. Det avgjørende var at de trodde på noe. Det er fortsatt avgjørende og det gjelder både for den enkelte soldat og for avdelingen som helhet- og soldat i denne sammenheng er alt fra yngste menig til avdelingens øverste sjef.

HVA ER DET SOM KREVES?

Alt personell må kunne, - og dette er MÅ-krav!

- 1 Avdelingens historie i stort.
- 2 Navn på alt befall, - Det er viktig i fred- livsnødvendig i krig.
- 3 Uniformens historie. Hvorfor bærer jeg de effekter jeg gjør, og hva er forhistorien?
- 4 Avdelingens historie i smått. Kjente personer som har tjenestegjort i samme avdeling. Avdelingens døde, inkl minnesmerker og minnedager.
- 5 Avdelingens høyest dekorerte, såkalte helter eller forbilder.
- 5 Avdelingens sanger, marsjer, leirbålsanger, allsang i messa etc. Innøving av kjente sanger og melodier til samling og marsj for eksempel «Gjest Bårson», som for eksempel Bn 99 (Norwegian) US Army. Alt personell bør dessuten oppfordres til å støtte opp om alle tiltak, arrangement rundt følgende virksomheter;
- 6 Alle typer handlinger som støtter identitet og rekruttering.
- 7 Avdelingens stolthet, for eksempel fane, flagg, maskot etc.
- 8 Veteranvirksomhet, livet etter tjenesten, Veterankorps, Blazer merker, stickers til bil etc
- 9 Etablering og bidrag til avdelingsmuseum.
- 10 Iverksettelse av generell PR virksomhet som for eksempel produksjon og salg av artikler, genser, caps, plater, musikk kassetter etc.
- 11 Eksterne påvirkningsfaktorer, så som skolebesøk, avdelingsdager etc

Av Lars Reiermark

Ny kurs i forsvarspolitikken

Statsråden innvarsler et brudd med tiårs utenomstakk.

Den 6. januar holdt forsvarsminister Ine Eriksen Søreide foredrag i Oslo Militære Samfund (OMS). Samme dag holdt hennes politiske rådgiver, og forsvarspolitiske støtte fra Stortinget, Audun Halvorsen foredrag for Institutt for forsvarsstudier. Foredragene ble positive opplevelser for alle som interesserer seg for de grunnleggende problemene i forsvarspolitikken. Halvorsens foredrag ble holdt under Chatham House Rules, og kan således ikke siteres direkte. Men det må være lov å røpe at han supplerte og utdypet statsrådets uttalelser om forsvarsplanleggingen på en måte som ytterligere viser at de har brukt sine åtte år i opposisjon på Stortinget til å skaffe seg dybdeinnsikt i Forsvarets situasjon og såkalte «utfordringer».

Eriksen Søreides foredrag er lagt ut på nettstedet til OMS. Det er leseverdig i sin helhet. Her er noen av hennes momenter:

- Forsvaret er kvalitativt sterkt og ivaretar de løpende oppgavene, inklusiv de krevende utenlandsoperasjonene på en utmerket måte. Denne evnen må opprettholdes.
- Forsvaret drives i dag ikke etter et bærekraftig plangrunnlag slik at det er alvorlige mangler som begrenser den operative kapasiteten ut over de løpende oppgavene.
- Det iverksettes en gjennomgang av hvilken operative kapasitet («kapabiliteter» på NATO-språk) som kreves for sikkerhetspolitiske utfordringer ut over fredsoppgavene, nå og tenkbart i fremtiden.
- Den operative evnen må måles og vurderes (mer) realistisk i forhold til nødvendig kapasitet. Tiltak må prioriteres deretter.
- Slik prioritering, innenfor rammer av langsiktig bærekraft, vil kreve politisk vanskelige beslutninger. Mer penger til noe betyr regelmessig mindre til noe annet.
- Reelle tilstandsrapporter og prioriteringsgrunnlag må legges frem med større åpenhet slik at forsvarspolitikken kan debatteres og besluttet på et bærekraftig grunnlag.

Dette er tydelige mål, sammen med en rekke andre som gjennomgås i foredraget. Så spør det naturligvis om gjennomføringsevnen. Oppgavene er langt fra enkle, noe Eriksen Søreide også erkjenner. Men jeg ser to grunner til å håpe på fremgang. For det første den politiske ledelsens nevnte faglige forståelse. Den synes å overgå alle de siste tyve års forgjengeres ved deres tiltredelser, og noens også ved fratredelsen. Den andre grunnen er at den nylig tiltrådte forsvarssjefen, admiral Haakon Bruun-Hanssens har oppdaterte bakgrunn som sjef for Forsvarets operative hovedkvarter. Der har han for egen maskin beskjeftiget seg med flere av de problemstillingene statsråden reiser. Legg til begges klare hode, faste form og milde vesen – vel, det tegner bra for en slagkraftig kombinasjon av politikk, utredning og gjennomføring.

Nils Holme/Tidligere sjef FFI

(Forsvarets Forskningsinstitutt)

MILRAB POWERBANK 30 000MAH

Liten og lett Powerbank med kapasitet på hele 30 000mah!

Dette er en universal Powerbank som er kompatibel til de fleste mobiltelefoner, GPS og håndholdte spillkonsoller. Den er utstyrt med to USB-utganger og gir deg muligheten til å lade to mobiltelefoner på en gang. Milrab Powerbank benytter oppladbare Li-ion battericeller som sørger for lang levetid på produktet. Den har også LED-lys indikator som indikerer batterikapasitet. Om du skal på fjelltur, eller ut å reise er dette den perfekte gadget.

Milrab Powerbank koster 299,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78 78.

SMITH OPTICS OTW TURBO FAN GOGGLES

Endelig duggfrie glass!

For over 30 år siden lanserte Smith Optics sin Turbo Fan Technology. Denne dugghindrende innovasjonen har nå blitt fornyet i deres Elite Tactical Core produktlinje. En elektronisk micro-vifte forhindrer og fjerner effektivt fukt fra glasset. Dette gjør at du kan holde fullt fokus på det du driver. Viften har to hastighetsgrader som kan justeres etter aktivitetsnivå. Den har en av/på knapp som sørger for lett betjening, selv med hansker. Viften bruker 2xAAA batterier. Viften slår seg av automatisk, noe som sørger for lang batterilevetid. Smith Optics OTW blir levert med tre glass, som sikrer godt syn i alle lysforhold!

Smith Optics OTW Turbo Fan Goggles koster 1699,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78 78

ARC'TERYX ALPHA LT JACKET MEN'S

Lett og slitesterk jakke.

Alpha LT Jacket er en del av Arc'teryx sin produktlinje LEAF (Law Enforcement and Armed Forces), og er tilpasset taktisk bruk, både i farger og konstruksjon. GORE-TEX® Pro Shell sørger for full værbeskyttelse og er ytterligere forbedret med Arc'teryx sine tekniske egenskaper. Jakken er lett å komprimere og får dermed enkelt plass i sekken. Den er også utstyrt med Tiny GORE® sømmer som gjør sømmene svært slitesterke og hindrer at vann trenger inn gjennom sømmene. Jakken har glidelåser under armene, som gjør det enkelt å ventilere kroppen. En trelags Gore-Tex® konstruksjon er med på å gjøre jakken til en sikker vinner!

Arc'teryx Alpha LT Jacket Men's koster 3999,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78 78.

UNDER ARMOUR MEN'S COLD GEAR, INFRARED TACTICAL FITTED MOCK

Inneholder et termolevende belegg som absorberer og beholder din kroppsvarme.

Under Armour Men's Cold Gear, Infrared Tactical Fitted Mock har en strømlinjeformet passform som hindrer ubehagelige trykkpunkter. Den benytter seg av et mykt, termolevende belegg for å absorbere og beholde din egen kroppsvarme. Den har et dobbelt stofflag som sørger for et mykt innerstoff og et mer robust ytterstoff. Under Armour sitt Moisture Transport System fjerner svette effektivt fra kroppen. Den er også utstyrt med Under Armour sin anti-lukt teknologi, som reduserer svettelukten. Infrarød-serien til Under Armour har tatt USA med storm. Nå får vi se om Under Armour klarer å konkurrere med norsk ullundertøy.

Under Armour Infrared Tactical Mock koster 449,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78 78

Markedets mest knallherlige førstehjemslån!

Det er mye å spare om du skal skaffe deg din første bolig. Hos Gjensidige har vi skreddersydd noen fantastiske betingelser for deg som er BFO-medlem, med blant annet nominell rente på 3,40 %*

Sjekk pris og søk om lån på **03100** og **gjensidige.no/ysknallstart**

*Prisen er per 1.11.2013 og kan bli endret.
Priseksempel Førstehjemslån 2 mill. over 25 år,
eff. rente 3,50 %, totalbeløp kr 2.986.663.

Containerløsninger til forsvaret

BNS er en av Nordens ledende aktører på containere og leverer blant annet skreddersydde containerløsninger til Forsvaret. Gjennom langsiktig strategiarbeid, organisasjonsjusteringer, vellykkede investeringer, målrettede markeds-tilpasninger og sunn vekst har vi satt oss nye, visjonære mål. Sammenfattet i dette: «BNS skal anerkjennes som den ledende containerleverandøren i Skandinavia innen 2016.»

bns.no | salg@bns.no | 22 90 92 50

DA TI TUSEN NORDMENN

Ti tusen nordmenn kapitulerte eller rømte for 500 tyskere, nesten uten å løsne skudd. Dokumentasjon i overflod ligger og venter. Hvorfor vil ikke Forsvaret erkjenne sin 1940-historie?

Oberst og sjef for Norges viktigste artilleriregiment AR 1, "sykemeldte" seg 9. april, men sørget for at landets mest moderne motoriserte artilleri ble kjørt til Sverige uten å avfyre et skudd. Det utløste 1. divisjons flukt, da innpå 5000 mann forsvant over grensen. Senere ble obersten sjef for NS' prestisjeprojekt AT. Her er han (til h. i første rekke) avbildet sammen med sin tyske "Berater", Generalarbeitsführer Herberth Bormann (til v. med briller) og hans nærmeste. I midtrekken fra venstre: Major og forvaltningssjef Carl Oscar Carlson (nr. 1), kaptein og brigadefører Odd Grahm (nr. 3) og kaptein og brigadefører Rolf Andresen (t. h.). Bakerst fra venstre: Major og brigadefører Arne Tonning Sunde (nr. 2), kaptein og brigadefører Mikael Gaalaas.

Foto: Riksarkivet.

KAPITULERTE

Av John Berg, forsvarsanalytiker

Og det er verre: Etter kampenes opphør i Sør-Norge tidlig i mai, kjempet nordmenn og allierte videre ved Narvik. Imens satt 500 norske offiserer som krigsfanger på Grini, og bare tilfeldigheter hindret at de sendte brev til kong Haakon med oppfordring om kapitulasjon også i nord, og innføring av en fascistisk stat. I spissen sto sjefen for 4. Brigade, oberst Gudbrand Østbye, som i offisiell krigshistorie fremstår som krigshelt! Dokumentasjonen ligger i Riksarkivet.

BANNER I KJERKA

Historikeren Lars Borgersrud har brukt tyve år på offiserskorpset i første halvdel av det 20. århundre. Han har lest tusenvis av dokumenter andre ikke har villet ta i. Og fremdeles ikke vil ta i, etter Borgersruds bok "Like gode nordmenn?" (SAP, Scandinavian Academic Press)? I forhold til den rådende mumle, mumle bløtkakehistorien, der svikten nok er med, men spilles behendig ut på historiens sidelinje, banner Borgersrud i kjerka. Men det er han som har kildene på sin side.

- Vi har et interessant fellestrekk ved kapitulasjonene på Kongsberg og i Evje, og 1. Divisjons flukt fra Østfold og inn i Sverige, sier Borgersrud. - Alle tre steder oppsto det, i strid med all militær skikk, offisersråd som helt eller delvis tok styringen fra svake sjef. NS-offiserer (NS: Nasjonal Samling, Quislings parti) var aktive, som de var i den famøse utviklingen på Grini.

- På Kongsberg kapitulerte oberst Einar Steen uten kamp, med 2500 fullt mobiliserte mann mot 350 tyskere. Han

hadde unnlatt å utnytte forsvarsstillingene ved elveovergangene ved Hokksund og i fjellpartiene mellom nordenden av Eikeren og Kongsberg, og hadde ikke sprengt broene. Isteden hadde den angivelig sterkt forkjølte Steen nedsatt et offisersråd som skulle diskutere situasjonen, og der var stabsjefen hans, major og NS-er Jan Kielland, den sterke mann. I Setesdal kapitulerte 3000 fullt mobiliserte mann overfor tyske patruljer. Her hadde offisersrådet tatt makten fra generalmajor Einar Liljedahl, som hadde dratt til Røldal i protest. Ordre om retirere uten å skyte hadde demoralisert soldatene og det var tilløp til mytterier da offisersrådet kapitulerte.

I Østfold ble det kjempet hardt ved Fossum bro, under ledelse av 1. Divisjons stabsjef, kaptein Sverre Refsum. Sjefen, generalmajor Carl Erichsen, "ledet" 5000 mann i panikk-artet flukt inn i Sverige, stilt overfor dødelig fare fra 98 tyske fallskjermjegere som noen døgn tidligere hadde vært med, og blitt stanset, ved Midtskogen.

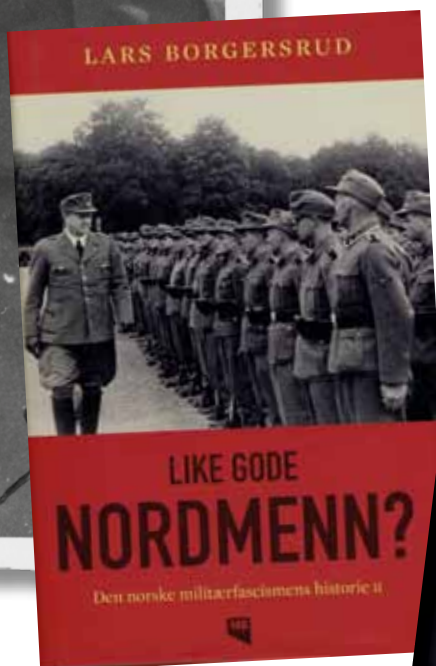
KONTAKT MED QUISLING

- Det kan være vanskelig å bevise, men en rekke NS-offiserer synes å ha hatt telefonkontakt med Quisling i det okkuperte Oslo, sier Borgersrud. - Løytnant Thorvald Thronsen, senere stabsjef i Quisling-hirden, deserterte ved Elverum og fortalte senere at han hadde hatt i oppdrag å hente Quislings nære venn og ledende NS-er Frederik Prytz i Trøndelag og bringe ham til Oslo. Oppdraget kunne bare ha kommet fra Oslo. Den viktigste spilleren på Grini var kaptein Hans Peter L'orange, som før krigen ledet Generalstabens etterretningskontor samtidig som han var organisasjonssekretær i NS. Det var han og kaptein og NS-er Eilif Guldberg som fikk

oberst Østbye til å stille seg i spissen for offisersoppropet til Kongen om kapitulasjon også i nord. Dette ble i første omgang forpurret da Østbye skulle tale på oppstilling, ved kraftige protester fra blant annet løytnant Mons Haukeland, etter krigen legendarisk HV-sjef. Da alt var klart dagen etter, hadde tyskerne andre planer og offiseren som skulle overbringe brevet ble nektet å reise, sier Borgersrud.

HVOR ER FORSVARET?

Så kan man spørre: Skal Forsvaret fortsette å leve med sin bløtkakehistorie? Hvor er Institutt for forsvarsstudier? Har ikke høgskolen og krigsskolene, og Oslo Militære Samfund, bruk for en foredragsholder som kan dokumentere alt han anfører? Også om offiserene videre ut gjennom krigen!

QF 16 ferdig ombygget av Boing som førerløs drone. Foto US Air Force.

BOING BYGGER OM F-16 TIL FØRERLØSE OG FJERNSTYRTE

**I midten av september fløy den første ombygde F-16 uten pilot.
Pilotene satt trygt på bakken i et kontrollrom på Tyndall Air Force
Base/USA, i beste Playstation-stil.**

DRONER

FAKTA

DRONER OG FØRERLØSE FLY IKKE ET NYTT FENOMEN

Historiens første militære drone skal ha vært det amerikanske Hewitt-Sperry Automatic Airplane, utviklet under og etter første verdenskrig, og flere forsøk med avansert teknologi ble gjort under andre verdenskrig (bl.a. målfly og fly for spesielle operasjoner).

Den første F 16 ankommer Boings fabrikk for ombygging til førerløs måldrone. Foto Boing.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

REALISTISK LUFTKAMP-TRENING

Det amerikanske forsvaret bruker fullskala jagerfly som «droner» i opplæringen av operatører på radarer og skarpskyting med bakke til luft våpen. Til nå har de brukt ombygde F-4 Phantom (QF-4). Men alle QF-4'ene er snart skutt ned, og «lagret» er tomt. Nå har Boing fått oppdraget med å bygge om 125 F-16 til førerløse måldroner (QF-16). For USA har mengder av F-16 som ikke lenger er i bruk, mange har stått lagret i ørkenen i opptil 15 år allerede. Et lite tankekors i forhold til på vår egen ubetydelige F-16 flåte, som er sterkt redusert i antall, og som nå mesteparten av

tiden står på bakken for vedlikehold og oppdatering.

SAMARBEID MELLOM KONKURRENTER

Tidligere sterke konkurrenter samarbeider i dag mer enn mange er klar over. For BAE Systems som sto bak ombygging av F-4 Phantom til droner, hjelper nå Boing med droneprosjektet QF-16. Og F-16 var det som kjent General Dynamics som bygde, som nå eies av Boeing konkurrenten Lockheed Martin. Et annet kjent samarbeid mellom konkurrenter er i F-35 produksjonen, der blant andre BAE-systems leverer flere aerodynamiske komponenter, og Northrop Grumman leverer og monterer mye av elektronikken i midtsseksjonen. Northrop

leverte i sin tid våre F-5 freedomfightere, men ble senere fusjonert til Northrop Grumman.

AVANSERT ELEKTRONIKK

Det er mye elektronikk som bygges inn i disse «fjernstyrte» QF-16'ene. Men overgangen til førerløs drone, er nok lettere for en F-16 i forhold til den gamle F-4, som hadde mye mekanikk og lite elektronikk. Offisersbladet har ikke fått klarhet i hvor lenge Boing har jobbet for å komme frem til «First flight», men apparatet bak har vært stort, og prosjektet har kostet betydelige summer. Den første testflygningen gikk etter «det får briste eller bære» prinsippet. For uten fare for menneskeliv, så er det jo

Et uvant syn i en cockpit.

Logoen til skvadronen med QF 16.

F 4 Phantom har til nå blitt brukt som droner
Her en QF-4N_ Phantom II i 1991.

akseptabelt å trå til fra start. Den første QF-16 tok av ved hjelp av autopilot, og deretter tok testpilotene over fra sin bakkeposisjon. Pilotene satt i cockpitlignende miljø, og flyet var utstyrt med flere kameraer, bilder overført til bakkeposisjonen, slik at pilotene fikk en følelse av å være der oppe i luften. På mange måter det samme som i en F-16 simulator. Testflygingen gikk i følge Boeing meget bra, en testtur som i tillegg til harde manøvrer, også inneholdt flyging i overlyds-hastighet. QF-16 landet selv ved hjelp av sin autopilotfunksjon.

INNEBYGD SELVDESTRUERING

Det er nå og fremover at den operasjonelle

testingen starter. Testene vil foregå på flere baser rundt om i USA. Føreløpig er det bygget om seks F-16 til førerløse «droner». Som en sikkerhetsforanstaltning, har alle de ombygde F-16'ene flere sprengladninger montert i skroget. Disse kan utløses av testpiloten, om noe skulle gå galt og man mister kontrollen over flyet/dronen. Det vil den sprenge i fellebiter lenge før det treffer bakken.

Vil QF-16 åpne for en fremtidig debatt om moderne kampfly med våpen, avanserte sensorer og kameraer, også skal kunne operere uten pilot i cockpit?

En AIM 9 Sidewinder treffer en QF 4B.

KLASEAMMUNISJON ØDELEGGES PÅ LØPENDE BÅND

Prosessene overvåkes nøye fra kontrollrommet.

Sikkerhetsrutinene er strenge når man behandler farlig materiale.

Pavlovgrad/Ukraina: Tatjana Ivanovna står ved et samleband med en pakke klaseammunisjon i hånden. Den rommer 18 små sprenglegemer i plast som til forveksling ligner på barneleker. Det går noen sekunder, pakken forsvinner av syne inn i et destrueringsanlegg. Bak veggen høres dunder og brak som forteller at eksplosivene har havnet på de evige slagmarker. Uten å gjøre skade på liv.

Tekst: Tor Husby, foto: Morten Granhaug

Destrueringen har foregått i en flere meter lang roterende ovn der temperaturen er 1.100 grader i etterbrenneren. Vi er vitne til hvordan Ukraina etterlever Ottawa-konvensjonens forbud mot personellminer/klaseammunisjon. Stabler av tomme ammunisjonskasser utenfor Tatjanas lille hytte gir et slags grafisk fremstilling av progresjonen i arbeidet.

Norge gikk i bresjen for Ottawa konvensjonen som mer enn 150 land har undertegnet. I 2011 fulgte Norge opp engasjementet ved å bevilge 1 million dollar til Ukraina for investering i ny teknologi for å rense de skadelige gassene, spesielt klor, som oppstår ved forbrenningen av anti-personellminene. Å slippe gassene ut i atmosfæren er skadelig og ulovlig. Ukraina har ikke bedt om ytterligere bistand fra Norge om destruering av personellminer. Destrueringen av miner og klaseammunisjon skjer i regi av Pavlovgrad Chemical Plant på grunnlag av avtalen fra september 2012 mellom NATO og Ukraina om dette.

FASE TO

Oberstløytnant Håkon Løken, Norges forsvarsattache i Ukraina, opplyser at fjorårets avtale er en del av Ukraina II-prosjektet for destruksjon av våpen, ammunisjon, sprengstoff og miner som var igjen i Ukraina fra den kalde krigen. Man har 12 års horisont som er tenkt i fire faser. Den første fasen ble avsluttet i fjor og inneværende fase to har følgende målsetting for destruering:

*lette våpen, 133.000 stykker;

*ammunisjon, 76.000 tonn;

*antipersonellminer, 3 mill. stykker

*alt i løpet av 3,5 år til en kostnad til 25 mill. euro (200 mill. kroner)

Ukraina dekker 40 prosent av kostnadene. I praksis er dette alle deler av logistikken i prosjektet. Men det er utfordrende å finne andre donorer.

Fabrikkens sjef, Leonid Shyman, opplyser at en halv millioner personellminer er blitt ødelagt frem til september i år. Tatjana Ivanovna trenger ikke bekymre seg for sysselsettingen de neste årene.

Teknisk direktør Ievgenii Ustymenko fremholder at Ukraina er det første landet som gjennomfører slik destruering. Fabrikken har også presentert teknologien for EU i håp om å selge den videre.

OTTAWA KONVENSJONEN

Nesten 40 millioner personellminer er ødelagt rundt om i forskjellige land som følge av Ottawa konvensjonen, mens 10 millioner står for tur. Personellminer har vært et voksende problem for sivilbefolkningen i krigsutsatte land. Nye miner har et minimum av metall og lar seg ikke lett oppdage av metaldetektorer. Minene koster bare 1 dollar å produsere, men prisen for å lete dem opp og ødelegge dem er 1.000 dollar eller mer.

RYGGRADEN SOM FORSVANT

En kollega av meg mente at en gruppe mennesker måtte ha ekstremt tykk hud. Dette begrunnet han med at de måtte ha det for å klare å stå oppreist uten ryggrad. Bakgrunnen var at de ikke klarte å stå for noe de hadde sagt tidligere, og at de ikke turte å ta avgjørelser.

Morten Granhaug/BFOs OTV Midt-Norge

Som offiserer selekteres vi til både befalskole og krigsskole. Vi læres til å ta beslutninger, under krevende forhold. Spør du noen utenfor Forsvaret vil de antakeligvis svare at Offiseren er godt trent, og at han eller hun har integritet.

Det var disse offiserene jeg møtte da jeg startet på befalsskolen i 1995.

Forsvaret i dag er et annet enn det jeg startet i. Det var da du kunne regne med at sjefen din sto opp for deg når du tabbet deg ut, og som sa meningen sin uansett. Jeg er klar over at jeg overdriper litt, men det gjør det enklere å få frem poenget. I løpet av mine år som områdetillitsvalgt har jeg fått oppleve de rake motsetningene.

Da Hærstaben skulle flytte til Bardufoss spurte vi en stabsoffiser i Hæren hvordan han kunne være med på en prosess som foregikk utenfor dreieboka, når han selv visste at det var feil. Svaret var egentlig skremmende: «fordi at hvis jeg sier nei, så finner de bare en annen som sier ja»

Dette gjentar seg. Sjefer på forskjellige nivå får tildelt småpenger og blir bedt om å arrangere øvelse, og de prøver som best de kan å sy sammen en form for arbeidsplan, som legger opp til en billigst mulig løsning for Forsvaret, null fritid, og tar på mange måter alle sine undergitte for gitt. For Luftforsvaret er akkurat dette kommet så langt at det bidrar til at befal finner seg annet å gjøre.

Hvor har det blitt av sjefene som tør å si «nei», eller at «jeg skal gjerne arrangere øvelse for dere, men da må dere komme med mer penger»? Dette går ut over aktivitet og underdekning på budsjetter. Kulturen er blitt slik at den som ikke går i takt kan risikere å få politiet på døra, med en eller annen diffus anklage. Når ny Forsvarsminister og Forsvarssjef nå skal i gang med å innføre reell åpenhet i Forsvaret har de en lang vei å gå. For mange offiserer har det sikkert blitt veldig behagelig å følge takten de andre holder.

Det er bare én ting de glemmer: de skal se seg selv i speilet en dag!

General Patton kan illustrere den rake motsetningen til Forsvarets avdelingssjefer i dag, hva angår beslutningsvegring i frykt for egen karriere.

NYHETSBLAD

BFO-TILBUD LAGERBILER - BEGRENSET ANTALL

LEIEPERIODE 32-36 MND

2 stk Peugeot 208 VTI Active 82 hk
1 stk Ford Fiesta Titanium 100 hk automat
2 stk Opel Mokka 1.4 Turbo 140 hk 4x4 Cosmo
1 stk VW Golf 105hk TDi 4x4 Highline 5d
2 stk Toyota Avensis Stv Aut Advance 147hk
1 stk Skoda Octavia 180 hk TSI 4x4 DSG Ele. Stv
2 stk Volvo V60 AWD D4 Summum automat
2 stk Volvo XC60 AWD D4 Summum automat

STARTKOSTNAD

Kr 20.000.-
Kr 25.000.-
Kr 30.000.-
Kr 30.000.-
Kr 30.000.-
Kr 30.000.-
Kr 40.000.-
Kr 50.000.-

PR MND/45.000 km

Kr. 1.590.-
Kr. 1.850.-
Kr. 2.950.-
Kr. 2.490.-
Kr. 2.990.-
Kr. 3.990.-
Kr. 4.350.-
Kr. 5.600.-

PR MND/60.000 km

Kr. 1.990.-
Kr. 2.130.-
Kr. 3.330.-
Kr. 2.990.-
Kr. 3.190.-
Kr. 4.760.-
Kr. 4.750.-
Kr. 5.850.-

« GRØNNE BILER »

1 stk Toyota Auris Touring Sports HYBRID	Kr 30.000.- inkl mva	Kr. 2.500.- inkl mva.	Kr. 2.850.- inkl mva
1 stk Toyota Prius PLUG IN Hybrid Premium	Kr 30.000.- inkl mva	Kr. 2.350.- inkl mva.	Kr. 2.600.- inkl mva

Alle priser er INKL.MVA Alle bilene leveres med komplette sommer og vinterdekk.

I tillegg til de oppgitte priser kommer følgende i tillegg:

- Forsikring IF pt kr kr. 5.990,-/ 6.900 pr. år
- Service i.h.t bilens servicehefte må følges og betales av leietaker
- Årsavgift pt. kr. 3.869,- pr. år. inkl mva (kr. 4.406,- for dieslbiler u/partikkelfilter). (Fra 1/7 til 31/12 halv avgift)
- Tinglysnings-/etableringsgebyr kr. 3.990,-

Det tas forbehold om kredittvurdering, leveringssituasjon og endring i rente- og avgiftsnivå.

Breiviksveien 40,
5042 Bergen
tlf 53 69 78 78
kontakt@milrab.no

milrab.no
GEARS YOU THERE

Sjekk vår
nettbutikk
bfo.milrab.no

Nike Special Field Boot
Lett feltstøvel fra Nike.
Perfekt til fysisk aktivitet
og til bruk i leir
BFO: 1499,-

-25%

Casio G-Shock Military
GA-100
Taktisk klokke fra
G-shock. Automatisk
LED-lys
BFO: 999,-

-38%

MILRAB Vinterhanske
Tilpasset Arktiske
forhold
BFO: 199,-

-20%

**Vinter-
utstyret
får du hos
Milrab.no**

Beredskapsbag
90 liter
BFO: 499,-

-50%

Wanscam
Dashbordkamera
BFO: 899,-

-63%

-16%

**Nitecore Tiny
Monster 26**
3500 lumen!
Sannsynligvis
markedets
råeste
lommelykt.
BFO: 2699,-

**Seirus
Ansiktsmaske
Neoprene**
Hold deg
varm i vinter.
Perfekt til
scooter-
kjøring.
BFO: 229,-

-10%

Led Lenser H14R
Oppladbar
hodelykt med
enestående
lysstyrke.
BFO: 899,-

-14%

**Suunto M9
Kompass**
Praktisk kompass
til å feste på
håndleddet.
BFO: 299,-

-10%

**Leatherman
MUT EOD**
Tidenes tøffeste
og mest robuste
Leatherman!
BFO: 1799,-

Thermal Mug
Genial thermo-
kopp som
holder varmen i
opptil 6 timer.
BFO: 129,-

BFO.MILRAB.NO

INTOPSKOKKEN

SISH TAVOUK/TAOUK (Kylling på spyd)

I og med at kokken er som veteraner flest, og godt prega av intops, så holder vi oss i middelhavsområdene en stund til. Mange har fått denne retten servert både på ferier i Hellas og på hjørnekjøkken i Beirut (Beyreuth!!). Det finnes like mange varianter som det finnes fluer, så det er ikke noe vits i å gnæge om den gangen DU fikk autentisk landsbymat servert en eller annen gang i tjenesten, og at det ikke heter Sish tavouk.

INGREDIENSER

(4 personer eller én veldig sulten infanterist)

Grillspyd/pinner

600g kyllingfilet - kjøp en billig sort, spar luksuskjøttet til noen som bryr seg

2-4 ss tomatpuré

Salt

Pepper

2-4 fedd finhakka hvitløk

3 ss olivenolje - ja, nå kan du bruke den dyre fetteren din kjøpte av en "ekte" beduin i Marokko. Bare sil ut bunnfallet i og med at den er hønngammal.

2 ss frisk revet ingefær

2 ts sitronsaft

1 ss Heinz Ketchup

1 ts Spisskummin

Olje til steking - NEI! Ikke den dyre oljen!

En nøytral olje egnet til steking

FREMGANGSMÅTE:

Legg grillpinnene i vann. Nei, om du bruker metallspyd, så trenger du såklart ikke å legge de i vann, Einstein!

Bland alle ingrediensene i en stor bolle. Skjør kjøttet i lange strimler eller i passelig store terninger, legg det i marinaden, eller bruk en pensel til å spre marinaden utover. Hvis du er fysen og ikke gidder langtidsplanlegging, marinerer du kjøttet en time i kjøleskap.

Er du god på langtidsplanlegging, lar du det ligge i marinaden over natta. Pinnene kan ligge i vann hele natta.

Varm opp en grillpanne. Har du ikke grillpanne, så kjøp deg en. Anbefales for de stusselige dagene det ikke er grillvær, så kan du ihvertfall lure deg selv til å tro at du griller.

Tre kjøttet på pinne/spyd og pensle med olje.

Stek de på en side til kjøttet har fått en fin stekeskorpe.

Snu og stek ferdig på andre siden. Bruker du grillpanne, så er får du sånne fine sorte streker på kjøttet. Det ser bra ut og stusselige stakkarer som ikke vet bedre blir imponert. Bann gjerne litt på et annet språk mens du lager mat, da blir de skikkelig imponert. (Ikke finsk banning - alle kan det)

Bor du i forsvarsleilighet/hus med ett

pittelite kjøkken, eller om du har altfor lite fancy matlagings-kit fordi du er plikt-sersjant, så kan det være lurt å steike de halvferdige i grillpanna, for så å ettersteke de i ovn på 175 grader i ca 10 til 15 minutter. Da holder de seg varme, blir ferdige, og du slipper å servere lunkne grillspyd til daten du prøver å imponere. Ikke glem å mumle eller synge på et annet språk.

Tips: Serveres gjerne med Pitabrød, Pommies Frites, Tabbouleh, hummus, hvitløksdressing eller en helt vanlig, frisk salat. Jada, masa: ris går bra det og.

(Tabbouleh er en fantastisk salat med bulgur, vårløk, mynte og annet snadder fra midtøsten som nesten alltid er tilstede under måltider i Libanon. Finn en oppskrift, og prøv deg fram - anbefales på det sterkeste)

KJAPP HVITLØKSDRESSING:

Yogurt naturell

2-3 fedd hvitløk, knust eller finhakka

En klype salt

Pepper

Persille

Litt sitronsaft

Bland sammen, sett til kjøling

Ahlan mu wah sahlan
Sahtein!

YORKTOWN

«Mot et så kraftig angrep kan vi ikke håpe å gjøre veldig langvarig motstand» uttalte en fortvilt Lord Cornwallis under bombardementet som skulle være med på å avgjøre den amerikanske uavhengighetskrigens skjebne.

Av Trond Sætre

Ved uavhengighetserklæringen i 1776 visste George Washington at de britiske styrkene var overlegne hans egen. Men han trengte ikke å beseire dem, konkluderte han, ikke i første omgang. Han trengte bare å oppholde dem lenge nok. Det ville gi armeene hans tid til å lære seg krigskunsten. Dessuten ville britene etter hvert bli nødt til å håndtere andre kriger nærmere hjemlandet, og kanskje konkludere med at opprøret i Amerika kostet dem for mye.

Washington kom mye nærmere sitt endelige mål i 1777, etter seieren i Saratoga. Resultatet var at Frankrike begynte å tro på revolusjonen og så en mulighet for å ydmyke arvefienden ved å gå inn i konflikten på de forente staters side. Etter Saratoga fulgte imidlertid en lenger periode uten noe gjennombrudd for verken den ene eller andre part, men amerikanerne fortsatte å tære på den britiske krigsmaskinen med geriljaangrep.

Britenes øverstkommanderende i Amerika, general Henry Clinton, satset på en «southern strategy» med general Charles Cornwallis. Dette innebar at de første ville erobre de sørligste koloniene da en regnet med at folk var mer lojale mot den engelske tronen der. Erobringen ville også avskjære forsyningslinjene til Washington, og isolere hæren hans. Etter erobringen av Charleston i Sør-Carolina våren 1780, dro Clinton til New York, og overlot kommandoen til Cornwallis. I 1781 marsjerte Cornwallis så til Nord-Carolina og deretter Virginia, før hæren hans slo leir i den lille byen Yorktown.

I mellomtida var et fransk infanteri på rundt 7000 mann på vei til de amerikanske koloniene, under ledelse av Jean-Baptiste de Rochambeau. Frankrike hadde også en flåte i Karibia som var forberedt på å seile nordover. Da franske og amerikanske styrker møttes den 6. juli utenfor New York City, understrekte den franske marskalken overfor Washington at han, Rochambeau, var her for å tjene, ikke for å befale. Ikke desto mindre uttrykte han med en gang tvil om Washingtons plan, som var å angripe den britiske besettselstyrken i New York City. Den karibiske flåten under ledelse av admiral Paul de Grasse kunne gi dem støtte hvis de satte inn hovedangrepet lenger sør – i Virginia. De franske skipene måtte uansett forflytte seg for å unngå orkansesongen i Karibia.

Først 14. august, da beskjeden kom fra de Grasse om at flåten var på vei, skiftet

Washington mening. Flåten kunne bare bli til midten av oktober, så det var ingen tid å miste. For å beholde overraskelsesmomentet sørget Washington for at Clinton fikk falske meldinger om at amerikanerne fortsatte hadde New York som sitt tiltenkte angrepsmål. Clinton regnet derfor med at Cornwallis var trygg der han satt. I det som amerikanske historieskriving har døpt «the celebrated march», marsjerte 7000 amerikanske og franske soldater fra Newport i Rhode Island i retning Yorktown, Virginia. Destinasjonen var ikke bare holdt hemmelig for fienden, men også for Washingtons egen styrker: «Hvis vi ikke kan lure våre egne menn, kan vi aldri lure fienden», forklarte han.

Imens sørget de Grasses flåte for å holde britiske skip unna det strategisk viktige kystpunktet Chesapeake Bay. Da Clinton skjønte hva som var Washingtons egentlige angrepsmål, ble en britisk flåte under kommando av admiral Graves sendt fra New York for å stoppe de Grasse. Men flåten mislyktes i å kartlegge bevegelsene til franskmennene, og de hadde undervurdert størrelsen på de Grasses flåte. Femte september ble Graves slått tilbake ved Chesapeake Bay, De franske forsterkningene var sikret, mens de britiske var avskåret.

Mot slutten av september hadde Washington samlet en styrke på 8000 regulære amerikanske soldater, 3000 militsfolk og 8000 regulære franske soldater. Cornwallis hadde forsterket Yorktown med sju skanser innen de nådde fram den 29. september. Han visste at styrkene hans var i mindretall, men stolte på et løfte fra Clinton om å sende forsterkninger. Nyheten om slaget ved

Chesapeake Bay hadde ikke nådd ham. Cornwallis sørget for å å evakuere de ytre linjene, en strategi som er omdiskutert. Hadde linjene blitt holdt, kunne han forsinket de allierte (amerikanerne og franskmennene) med flere uker. De kommende dagene tilbrakte de allierte med å sette opp artilleri og konstruere den første beleiringslinjen mens britisk artilleri beskjøt dem. En skyttergrav som strakte seg over 1800 meter var klar den 9. oktober.

Klokka fem om ettermiddagen den 9. oktober fikk Washington selv æren av å avfyre det første skuddet, som ble etterfulgt av et vedvarende bombardement uten pause. Britenes situasjon ble gjort enda verre av malariaen som herjet i området – Noe som ikke påvirket amerikanerne fordi de hadde bodd i området lenge nok til å utvikle immunitet, mens franskmennene ikke hadde vært der lenge nok til å bli smittet. Cornwallis beskrev situasjonen som «veldig kritisk» i et brev til Clinton, og ba om forsterkninger snarest mulig.

Natt til 14. oktober erobret de allierte de viktige niende og tiende skansene av det britiske forsvaret. Dermed kunne de allierte omringe Yorktown med artilleri fra tre sider. Da et desperat forsøk på å storme linjene den 15. september slo feil, hadde Cornwallis bare en uprøvd løsning igjen: Han ville evakuere hæren sin sjøveien. En gruppe kom seg i sikkerhet, men da båtene vendte tilbake, ble de overrasket av storm, og resten av evakueringen var gjort umulig. Vel vitende om at forsterkningene ikke ville komme tidsnok, hadde ikke Cornwallis noe annet valgt enn å heise det hvite flagget den 17. oktober.

Beleiringen av, og kampen om, Yorktown avgjorde i realiteten den amerikanske uavhengighetskrigen: «Alt er slutt», utbrøt den britiske statsministeren Lord North da han fikk høre om Yorktown. Ingen flere større slag fant sted, selv om det først var den 3. september 1783, ved undertegnelsen av Paristraktaten, at fred formelt ble sluttet

THE LAST DAYS OF ROMMEL

TYSK KRIGSFILM

REGI: NIKOLAUS STEIN VON KAMIENSKI

MED: ULRICH TUKUR OG
TIM BERGMANN, ROLF KANIES

2TIMER

Av Nils Vermund Gjerstad

SPENNENDE OM ROMMELS SISTE VALG

Omsider har det kommet en tysk spillefilm om kanskje den mest kjente tyske offiseren under Den andre verdenskrig. Meg bekjent har det ikke vært laget noen skikkelig film om han siden den britiske "The desert Fox" fra 1951 med James Mason som feltmarskalken. Allerede under krigen var Rommel en levende legende, og datidens store tysktalende stjerne Erich von Stroheim

spilte faktisk Rommel i en spillefilm registrert av Billy Wilder fra 1943. Faktisk hadde det vært interessant å se flere tyske filmatiseringer av andre kjente Wehrmacht-generaler, som den intelligente von Manstein som var arkitekten bak seieren over Frankrike eller Guderian som oppfant Blitzkrieg-strategien.

"The last days of Rommel" tar for seg de siste 7 månedene i livet til feltmarskalken. Etter sine triumfer mot britene i nord Afrika har Ørkenreven blitt stasjonert i Frankrike

og har fått hovedansvaret for å avverge den forventede storstilte landgangen fra de allierte, men Hitler vegrer seg for å gi ham flere menn. Samtidig forsøker Rommels nye adjutant Speidel å få ham med i en gruppe bestående av generaler som planlegger å styrte der Führer (hovedsaklig pga. de mange katastrofale taktiske valg på Østfronten).

Valget om å være med her skal også vise seg å bli fatalt for den svært respekterte panzer-generalen. Denne filmen er interes-

sant og velspilt, kanskje mer et litt intimt drama om Rommel enn den storslåtte krigsfilmens materialet har potensiale til. Flere av kampscenene ser ut til å være arkivmateriale, men greit nok det er tross alt Rommels egne valgets kvaler vi vil komme inn på i denne filmen. – Forøvrig tror jeg ikke så mange kjenner til årsaken til hvorfor Rommel måtte gjøre selvmord, uten at jeg skal avsløre for mye om det. – Ulrich Tukur (kjent fra bl.a. "De andres liv") gjør en overbevisende rolle som Rommel. – Faktisk ligner han også fysisk.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

RUSSERE LANGT BORTE

To russiske langtrekkende bombefly fra dro hjemmefra 28. oktober for å gjennomføre øvelser i Nicaragua og Venezuela, og over Det karibiske hav. Ved en anledning under øvelsene krenket de kolumbiansk luftrom i fem minutter og ble avskåret av israelskbygde Kfir jagere fra det kolumbianske flyvåpnet. Bombeflyene vendte hjem igjen 5. november, og fylte da drivstoff i luften fra Iljushin Il-78 Midas tankfly over Norskehavet.

De russiske langtrekkende bombeflyene har hjemmebase på Engels flystasjon, når grensen til Kazakhstan, nordøst for Volgograd og omtrent dobbelt så langt sørøst for Moskva. Det er også herfra de kommer når de flyr ut fra Kolahalvøya og runder Finnmarkskysten og gjennomfører øvelser over Norskehavet og videre sørover.

Tupolev Tu 160 Blackjack.

RUSSERE I OL-BEREDSKAP

Den russiske beredskapen rundt OL-arenaen Sotsji er ikke av ny dato men snarere en skjerping av en årelang kontraterrorberedskap og virksomhet i regionen.

Terroren i sørregionen mellom Svartehavet og

Det kaspiske hav ble for øvrig omtalt i denne spalte i Offisersbladet senest høsten 2011, og flere ganger før det.

En sammenligning kan illustrere hva det handler om: Flybaser er en forutsetning for høy mobilitet og evne til stor og rask kraftsamling. På Kolahalvøya har det russiske flyvåpnet i dag to aktive baser, Olenegorsk og Monchegorsk, mens flåten har Severomorsk-1 og -3. På russisk territorium sør for nylig terrorrammede Volgograd (Stalingrad) har det russiske flyvåpnet hele 14 aktive baser, og ytterligere fire like nord for området. (Blant de 14 basene i regionen finner vi bl.a. Kotelnikovo, som var vital i kampene om Stalingrad 1942-43. Flybasen Pitomnik fremgår ikke lenger i åpne kilder.) Russerne har ikke baser på kysten men derimot ved flåtebasen Sebastopol på Krimhalvøya, som fremdeles er i drift på russiske hender etter avtale med Ukraina. Her ligger flybasen Gvardeyskoye og den mindre Kacha (nylig organisert sammen som én base).

Et interessant trekk er at avtalen med Ukraina forutsetter at russerne ikke tilfører basene sine på Krim nytt utstyr. Selv om de gamle og nærmest legendariske Sukhoi Su-24 (NATO-betegnelse Fencer) langtrekkende strike flyene nå erstattes med Su-34 Fullback i flyvåpnet og flåten ellers, blir Fencerne på Gvardeyskoye modernisert.

Et annet interessant trekk er øvelsesscenarioet for russiske-hviterussiske Zapad 2013, som ble gjennomført hovedsakelig i Kaliningrad-enklaven i september i fjor. En "fi" styrke på ca. 700 terrorister gikk overraskende i land fra diverse sivile fartøyer, bl.a. fiskefartøyer og mindre fraktskuter, og tok kontroll over to landsbyer. De ble etterforsynt fra lignende fartøyer som kom fra "nærliggende stater". Foruten russiske og hviterussiske militære styrker, deltok spesialstyrker fra innenriksdepartementene i å ødelegge angriperne.

Det virker ikke spesielt sannsynlig at russerne ser for seg en slik trussel i Østersjø-regionen.

(Air Forces Monthly des 2013, mar 2013, jan 2012, Combat Aircraft Monthly jan 2014)

Sukhoi Su-24 Fencer.

Sukhoi Su-34.

RUSSERE KOMMER OVENFRA

Russerne utvikler nå en ny generasjon panserkjøretøyer for fallskjermstyrkene, først og fremst en 14 tons BMD-4M som kan slippes i fallskjerm med mannskapene sittende i kjøretøyet og lande ved hjelp av et PBS-950U landingssystem, skriver Christopher F. Foss i Jane's International Defence Review. Panserkjøretøyer for fallskjermstyrker er en russisk tradisjon tilbake til Sovjetunionen og den kalde krigen.

BMD-4M er utviklet av Kurganmashzavod og har et mannskap på tre, vognkommandør, vognfører og skytter, og kan ta tre fallskjermjegere, i ytterste fall fire. Den har en diesel på 500 hk som gir en maks fart på vei på 70 km/t og er selvfølgelig amfibisk, med to vannjetter som gir en fart på opptil 10 km/t. Rekkevidde på vei fremgår ikke. Et Iljushin Il-76 transportfly (NATO-betegnelse Candid) kan transportere og droppe tre BMD-4M.

Tårnet har en 100 mm 2A70 riflet kanon, en koaksial 30 mm 2A72 dual-feed maskinkanon og et 7,62 mm mg. BMD-4M fører 34 granater for kanonen, 464 for maskinkanonen og 2000 patroner for mg'et, og i tillegg fire 9M117 Akran laserstyrte missiler som skytes fra kanonen. Kanonen har halvautomatisk lading og en skuddtakt på opptil 10 gr./min. Den kan avgi både direkte og indirekte ild. Rekkevidde med HE-F (High Explosive - Fragmentation) ammo oppgis til 7000 m, og 4000 m for eldre granattyper. Det laserstyrte missilet rekkevidde er 5500 m, missilet har tandem HEAT (HE Anti-Tank) stridshode som kan rydde ERA (Explosive Reactive Armour) og penetrere 750 mm konvensjonelt panser. Maskinkanonen har en skuddtakt på 330 gr./min. og kan skyte ut til 4000 m med HE-FI (HE-F Incendiary) ammo og til 2500 m med APDS-T (Armour-Piercing Discarding Sabot - Tracer). Dette sistnevnte prosjektilet har en utgangshastighet på 1120 m/sek. og hevdes å penetrere opptil 28 mm panser ved treff i 60 gr., 25 mm ut til 1500 m og 22 mm ut til 2000 m. Et forbedret APFSDS-T (AP Fin Stabilised DS-T) prosjektile er nylig utviklet. Den digitale ildledningen med automatisk målfølgning gir skytteren stabilisert dag/nattsikte og laser avstandsmåler mens vognføreren har et takmontert panoramisk siktesystem.

Det utvikles også en ny panserjager for fallskjermstyrkene, trolig på rundt 18 tonn men også amfibisk og leverbar via fallskjerm.

Skytset blir samme 125 mm 2A46M-5 glattboret kanon som på siste versjon av T-90

stridsvognen. Også under utvikling er et BMD-4M-basert BTR-MDM pansret personellkjøretøy som vil kunne ta 13 fallskjermjegere, i tillegg til vognkommandør og vognfører. Den vil trolig også bli tatt i bruk av marineinfanteriet. (Jane's International Defence Review des 2013)

Sukhoi Su-34.

Bergans

OF NORWAY

Bergans of Norway har vært med på å sette standarden for verdens mest avanserte tur- og forsvarsutrustning siden 1908.

www.bergans.no

TRUST WHAT YOU CARRY

WHATEVER THE MISSION

Nammo gives you the edge in any situation, in any environment. The Nammo M72 LAW combines decades of innovation and Nammo expertise to deliver a world-leading close combat weapon. Easy to operate, lightweight and powerful, this compact shoulder-launched munition offers precision and power in a single system, covering a range of different targets.

Nammo

SECURING THE FUTURE